

Filim ja Post

FILATEELIA
OSAKONNAGA

Eesti filminäitleja ADALBERT KIRSCHENBERG
sai esimese auhinna roomani eest „Puhastustuli“.

STOMATOL

hambapasta, suuvesi on parimad abinõud
igapäevaseks hammaste puhastamiseks.

A/S „ROYAL-FILM“

Vabadusplats 3-A

TALLINNAS

Tel. 14-15 ja 34-87

JUUBELIHOOAEG

1920—1930

*

1929/1930

Vaatamata hiiglakuludele — omame parima hooaja filmitoodangu —
130 suurfilmi. Lähemal ajal:

1. „**NAINE KUUL**“ — Brigitte Helm'iga.
Fritz Lang'i lavastus.
2. „**NOA LAEV**“ — ületab kõik suurlavast.
3. „**SUURVÜRSTI AMEILIK NAINE**“
Michail Vavitsch ja Monte Blue.
4. „**KAKS ARMUKEST**“ — Vilma Banky ja
Ronald Colman.
5. „**DON JUAN**“ — John Barrymore'iga.
6. „**GAUCHO**“ — Douglas Fairbanks'iga.
7. „**BROADWAY TÜDRUKU SÜDA**“ —
Billie Dowe.
8. „**PARADIISI SADAM**“ — Billie Dowe ja
Rod la Rocque.
9. „**NEITSID — EMAD**“ — Helga Thomas,
Verner Fütterer.
10. „**RIIGI ÄRAANDMINE**“ — Herda Maurus,
Gustav Fröhlich.

FOX CORPORATION

FOR THE BALTIC STATES

Esind. Eestis: R. von der LEY, Tallinn S. Karja 18/14
Telefon 31-13. Telegrammi address: LEY TALLINN

FOX

„**NELI KURADIT**“ — Janet Gaynor,
Barry Norton, Nancy Drexel, Charles Morton.

Lugematu miljonite film on:

„**VÜRSTINNA TARAKANOVA**“

Ta on suurim kui „Michael Strogoff“ ja mõjuvam.

„TROIKA“

on filmikunsti hiigeloominguid OLGA TSHEHOVA'ga
ja Hans Adalbert v. Schlettov'iga.

„**CHAMPAGNER**“

sädeleb Betty Balfour'i ja Vivian Gibson'iga.

„**SUURLINNA LIBLIKAS**“

Anna May Wong.

Juhime austet kinoomanikkude
tähelepanu meie toodangule ja
hellitame publikut lõõkfilmidega:

DOONI KASAKAD

Hans Adalbert v. Schlettov. Reshii: G. Asagaroff.

„MARQUIS D'EON“

Liane Haid, Fritz Korner, E. Esterhazy

EROTIK

HOOAJA SUURIM EDUFILMI

„PUNANE RING“

Lia Mara.

„KADUNUD HINGEDE LAEV“

Fritz Korner, Marlene Dietrich, Fedor Schaljapin.

„LIUGLEV TEE“

R. Eichbergi lavastus. Pääsades: Fred Louts Lerch ja Heinrich George.

FILM JA ELU

Nr. 6 1929 Ainukene huvitav erilajakiri Eestis.	FILATEELIA OSAKONNAGA Kirjastaja — B. Kusbock — toimetaja. Tallinnas, Lai t. 38-2, kõnetr. 18-66.	Sise- ja välismaa kirjasaat- jad ja kaastöölised. Hind 35 senti.
Tellimise hind: 10 numbrit — kr. 3.—, 5 numbrit — kr. 1.60 ühes saatukuludega.		

Sf 8166 ✓

SP. 6732

UITSÄTAGE
Laferte
PABEROSSE

20 T **MANON** 35 S
25 T *Baar* 35 S
20 T *Stella* 25 S
25 T **Div**a 25 S
25 T *Must Peeter* 15 S

Kunsti ja tehnika konglomeraat.

Uus aeg otsib uusi vorme — kõikjal. Meieaja painduvas kultuuruses ühiskonnas saavutatakse uuendusi, alates riigimõtteist kuni kunstini. Saadetuna uutest juhtidest, virgunud inimkond tungib valgusele. Meie elamused ei piirdu olemasolevaga. Igasuguste eluavalduste tõusude ja mõnade vahel luusib meie kriitiline vaim, too muljete koondis, mille vallutav ja endisi muljeid ülev fantastiline järjekord ei lubagi meie erutatud meelte peatuda lõplikult. Kuigi need uued suunad ja ideed on mitmekesised, kuigi need alul osutuvad pedantide maitsetele vähe nauditavatena, siiski, mõne ajahetke mõõduks, nad leiavad üldtunnustuse. Ma peatun alljärgnevalt filmikunsti. Selle kunstiharu uusima vormi hääli- ja helifilmi juures. Kunstidest ja tehnikast on saanud konglomeraat. Kui võrrelda seda uut kunstivormi teatriga, siis oleme sunnitud kinnitama, et häälfilmi evolutsiooniga teater kaotab oma senise tähenduse. Lihtsal põhjusel, et ükski teater, millel on lokaalne väärtus, ei suuda võistelda filmiga, mida võib levitada üle maailma.

Kui kaua siis riigil jätkub tahet kulutada suuri summasid asutisele, mille tulemused ei lohuta? Ma ei eita teatrit kui kunstiväärtust. Ent teater on jõudnud stagnatsioonini. Me oleme üle elanud teatrivormi. Ei, mitte kohe hurjutada! Lihine nähe: vanimaid Prantsusmaa riigiteatreid „Comédie-Française“, kunstitempel, kus prantsuse geeniused Molière, Corneille, Racine, Beaumarchais, Marivaux ja palju teisi on pühitsenud kunstitriumfe, on nüüd muudetud filmiasulaks. Ka „L'Opéra's“ demonstreeritakse filme. Mispärast? Kas on meil põhjust oletada, et prantslased ei mõista hinnata kunsti? Ei. Aga milleks hoida kinni hammastega teatrit ja kulutada suuri summasid, kui on võimalus asendada teatriansambl hääli- ja helifilmidega, mis toob isegi tulu? Jah, vaadake, selles küsimuses peab taipama, et kokkuhoiu nõue heitleb kunstipeensususe tarvidusega ja lõppude lõpuks lahendatakse see tüli praktilise lihtsustamisega. Sest kuigi filmi valmistamisel investeeritakse määratud kapitalid, mis lubab saavutada viimisteldud peensusi, siis need kapitalid tulevad tootjale tagasi mitmevõrra, filmi levides paljudes teisendites üle maailma. Ja film on ikkagi ajavaimu nõue.

Filmitähtede hääled. Helifilmi apoloogia.

Nüüd, kus kõikjal häälfilmid vallutavad meeli, kus pea kõik kultuurriigid sammuvad progressiivse otsingu suunas, mis võimaldaks saavutada ka häälfilmidele rahvusvahelist turgu samuti, kui oli selle eelkäijal „Suurel Tummal“, pole liigne, kui jagan hangitud teateid laialdaste filmisõpradega. Küsimuste tekkides: kas võivad endised „siar'id“ püsida ka edaspidi selle uudse raames? Kas nad on tarvilikud ka häälfilmile, või peame tutvuma uute, meile vastsündinud tähtedega, millised hääled on filmitähtedel? J.n.e

Neid küsimusi lahendab Lõuna-Kalifornia ülikooli professor W. K. Mc. Donald. Olgu mainitud, et see ülikool oli esimesi, kus tunnustati filmi kui teadust ja kunsti ja avati korraline filmiasutanduse fakultet. Hiljuti võeti selle õppekavasse ka hääletehnika. Professor W. K. Mc. Donald, uurides paljude filminäitlejate hääli, avaldab oma arvamist:

Kui John Gilbert hakkab kõnelema esikord filmis, mida lavastatakse Leo Tolstoi „Elava laiba“ järel, siis kuuleb publikum kõrget baritoni. Norma Shearer'il on keskmine sopraan, mis aparadi ülekandel kõlab veidi madalamana kui see tal on tegelikult. Sama on maksev ka Gilbert'i häälest.

Lon Chaney ja Buster Keaton omavad bassihääle. Läbi aparadi pääseb Lon Chaney hääli esile jõulisemalt ja kandvamalt kui elus.

William Haines'i bass kõlab normaalselt kõrgemates registrites, ent ta võib seda süvendada „neegri-lauljate“ kvaliteedini.

Joan Crawford'il on selge, kuid valukõlaline alto, kuna Johnny Mc Brown'i bariton ja Dorothy Sebastian'i mezzosopraan omavad pehmuse ja aktsendi, mis on tüübiline lõuna-ameeriklastele.

Sädeleval Marion Davies'il on sopraan ja ta mõistab suurepäraselt kogelda, millist talenti ta saab edukalt tarvitama oma näijamängudes.

Ja nüüd Greta Garbo! Selle Põhjamaa-tähele on jumalad kinkinud sügava, oivalise alto-hääle. Säälijuures on ta hääldamine viimisteldud, aktsentueeriv. Ta hääle ulatus on imesamisväärne, kui jälgida seda vähest jõupingutust, mida ta tarvitab kõnelemiseks. Ma ei tunne ühtki lavategelast, kelle häälega võiks võrrelda Garbo oma. On kindel, et tema häälest vaimustub nii mõnigi. Tema kaasmaalane, rootslane Nils Asther uhkeldab suursuguse bassihäälega, kuna Conrad Nagel ümerik, hästi koolitatud bariton lubab kinnitada, et sarnast hääli võib nimetada parimaks, mida läbi mikrofoni on kunagi kuulnud. Ka Lars Hanson'i hääli oma kogukuses on hästi kandev. Lionel Barrymore'i normaalne hääli on bass-bariton, mida ta aga suudab transponeerida vastava osa iseloomu kohaselt.

Nii, mõningaid mõtteid, mida ei saa hüljata juba seepärast, et helifilmi küsimus on saanud ka meil aktuaalseks. Ka meil on tehtud üksikuid katseid kasutada ära seda uut tähist. Ent seni see on osutunud vaid kõmuks, odavaks reklaamiks. Sest filmi (ehkki ta mujal maailmas on pääsnud demonstreerimisele helifilmina) nagu „Wings“ ei saa meil veel nimetada helifilmiks lihtsal põhjusel, et ettevõtjad kasutasid vaid „Ersatz“ aparatuuri. Filmi, milles kohati tehakse pörinat ja „helitatakse“, ei saa veel nimetada helifilmiks. Kui õigel helifilmil peab olema päälle rahateenimise otsustarve, ka kunstiline edu, siis peavad ettevõtjad muretsema praeguse aparatuuri asemele sellekohase uue aparatuuri. Nagu kindlaist allikaist kuuleme, muretsseb Tallinna „Gloria Palace“ veel käesoleval hooajal vastava sissesääde. Ja, võib-olla meiega võime imetella meieaja inimmeelte suursaavutusi,

Sedapuhku võ me siis kindlad olla, et ka edaspidi näeme ja võib-olla peagi, kuuleme endisi tumma filmi adepte.

Kui juba ligindusime käesoleva veergude piirides heli- ja häälfilmi küsimusele, siis vaatame

mis arvavad Saksamaa loov-kunstnikud helifilmist?

Ameerikast on jõudnud helifilmivool ka Euroopasse. Kõikjal toimitakse selle probleemi lahendamisel. Tuntuimad Saksamaa muusika-, ooperi- ja teatritesindajad, mehed kelle kunstiline tegevus on jätnud kultuurmaailmale tunnustamisväärsed jälgi, avaldavad oma arvamisi helifilmist. Alljärgnevalt toome tähtsamaid väjavõtteid ja arvamisi mõnedelt suurustelt.

Riigi kunstihoidaja Dr. Redslob ütleb: ... „Helifilm rikastab filmielamusi ... Kui helifilm ei suuda oma erilisusest kujundada temale omaseid omapäraseid väärtusi, siis võib ta, minu arvates, jõuda seisakuni“.

Prof. Dr. Franz Ludwig Höpff, Berliini riigiooperi direktor ja režissöör: „Ma näen filmi suurimat võimalust helifilmis. Et helifilmipooper on võimalik, selles ma ei kahtle; töö-õid olemasolevate ooperite ümbertöötamiseks helifilmidele on niivõrd suur, et me ei saagi kujutella veel noid tulemusi. Ma usun kindlasti helifilmi tulevikku. Ta moodustab endale uue vormi ja kasvatab uue näitlejate liigi. Kõik kahlustused, mis endastmõista on arusaadavad tänapäeval, takistavad ta peatselt, kuid mitte lõplikku võitu ...“

Prof. Dr. Max v. Schillings, kuulus helilooja ja dirigent, „Mona Lisa“ looja: „Ma olen alati jälginud huviga filmi arengut ja olin otskooheselt arvamisel, et filmi kunstilised väljendusvõimalused võivad siirduda suurte tulemusteni ja dramaatiliste muljeteni. Kui muusikule, oli mulle muidugi kitsaim filmi ja muusika sulamine ühte. Helifilmi areng teeb oma käigu, selles olen ma veendunud. Saksa muusikamehed peavad aitama teda edendada, et juhtida teda positiivsetesse roobastesse ...“

Dr. Giuseppe Becce, üks esimestest, kes oma muusikalised kogemused rakendas helifilmi teenistusse, usub, et lõppude lõpuks leitakse kompromiss tumma- ja helifilmi vahel. Ta ütleb: „Et helifilmil on suur tulevik, selles ma ei kahtle“.

Helilooja Paul Dessau: „Film, milles kohati „helitakse“, pole veel helifilm. Kui õigel helifilmil, päälle majanduslikku huvi, peab olema ka kunstiline edu, siis peab leiduma isik, kes loob helifilmikooli, et saavutada sellele uuele kunstiharule sisu ja vorm“.

millest kõneleb praegu noor ja vana: see on kuulsaimaks saanud ameeriklase neeger-imitaatori Al Johnson'i võimeid hääles ja interpretatsioonis filmides „Laulev narr“ ja „Jazz laulja“. Kes näeb ja kuuleb vaid neid kaht filmi, hülgab endise pessimismi ja tunnustab, et filmikunst on suur kompromisskunst. Juba ollakse niikaugel, et määrata ära selle uue kunstivormi säädused. See kunstivorm pole mitte endine film, ega teaafer, vaid uus meedium, mis laenab mõlemailt ja saavutab uue, vastse leiutise abil uue väärtuse. Peagi võime rõhutada, et häälfilm on vaba lava- ja filmiahelaist . . . Peagi konstateerime fakti, et synchroniseeritud filmi võib demonstreerida kõikjal ja sellele järgneb värviline ja plastiline film. Ka televisioon-film on ainult lähema aja küsimus. Vaatamata igasugustele poliitilistele perturbatsioonidele, me elame ikkagi huvitaval sajandil.

B. Kusbock.

Iga numbriga „FILM ja ELU“ edu tõuseb, mille kindlustuseks on järjekindlalt suurenev lugejaskonna arv.

100.000 kinosõpra

saavad järgmise Jõulu-Uueaasta „Film ja elu“ga“ nr. 7 üllatava „SOUVENIR“i“.

Kui järeleaimamine lõpeb, algab kunst.

Ikka jälle öeldakse, et film peab olema loomulik, inimlik, eluõige, et ta peaks olema elu kajastus. Kindlasti on need põited õigustatud. Sest igasugune moonutamine, iga kontrast „elule nagu ta on“ osutub filmis „mitte eluliseks“ ja kirjutatakse reshii arvele peana. See on just vastandina „elule“ näitelaval, kust otsitakse tihti dramatilisest väärtusest elu moonutis. Kui aga film ses mõttes peab olema „loomulik“, siis tekib küsimus: kas tollest loomulikkusest ei või saada kergesti igapäevasust, kas ei osutu see lihtsa „päevapildistuseks“? Tõrpidustes alla eluõige, ja jällegi tõrpidustes tõstuda kõrgemale hallpäeva järeleaimamisest, paistub siiski suur vastolu. Oskar Wilde ütleb: „Art begins, where imitation ends.“ Eesti-dame: „Kui järeleaimamine lõpeb, algab kunst.“ Selle järele otsustades ei peaks filmil olema kunstilisi võimalusi, ja me teame, et paljud tegid sellest (eriti filmi algaastail) argumendi filmi kahjuks. Ent selles argumentatsioonis peitub lühinägelikkus. Muidugi, film esitab nõudeid, mis tihti satuvad teineteisega konfliktis: olla eluõige ja olla mitteigapäevane.

Muidugi on nende nõuete vahel piir, mis eraldab mõlemad; aga tollel piiril on ohud, mis saavad kord üht, kord teist nõuet. Kui võetakse filmi lihtsalt tüüpe, miljöösindajaid, olgugi et need on ootatud otse elust, aga kui neil puudub too erilise oõlu, siis patustatakse

kindlasti filmi kunstiliste nõuete vastu. Kes omab võimaluse, nagu näiteks Emil Jannings, mahutada efektiivsust tüübi iseloomu individuaalse omapärasuse ega sammu üle usutavatest piiridest, see on filmi looja. Jah, Emil Jannings'ist võib öelda, et selle geniaalse „Paramount“ näitleja kunst seisab selles, et ta mõistab kooskõlastada osa omapärasuse tüübilisusega, nii et too omapärasus ei osutu eba-

loomulikuks, igapäevaseks, mida olemine näinud juba lugematuid kordi. Seega jõuame jällegi otsusele, et „igapäevasus“ filmis ei pruugi sugugi olla alati „üks ja sama“. Ka elus pole nii. Mõisteta, et iga inimese ja iga sündmuse ümber keerleb — osalt puht sotsioloogilistel põhjustel — mingi sarnasus, mingi säadusepärane, olla tüübiline, too miski, mida tarvitab-film oma ehtsusele ja loomulikkusele, näiteks mingisuguse kehoiku elamu kujutamiseks, elustüdinenu ahastuseks, või peovõraste toiminguks. Kõigis väljenduses leidub aga ikkagi jälle mingi erijuhtum, mingisugune eriväljend, mida autor või režissöör peab mõistma tuua esile, peab mõistma juure kom-

Foto „Paramount.“

Lya de Putti.

poneerida, kui ta, vaatamata nõudele „kujutada nii, nagu on elus,“ sellele mõtleb, et „kunst algab vaid siis, kui lõpeb järeleaimamine.“ Jäbaraima igapäevasuse osutub režissööridele pahatüht too „happy end,“ mida peavad leidma armatsejad, enne kui rullub maha viimne

meeler pildiribast. Kui lapselik, kui labane on rezhissöör, lastes filmi lõppedes armatsejaid hõljuda trafaareetseis pilois, või sammuda vastu loojenevale päikesele. Kunstipärased filmid on ammugi parandanud selle niivo. Ka muusikaline illustratsioon suuremates kino-teatrites arvestab seda ega saada noid lõputseene trafaareetse Sindingi „Frühlingsrausch'iga“ või Hildach'i „Genz'iga“. Jah, ajad mööduvad. Ja ikka jälle tuleb mõelda sellele, et igapäevases elus on veel palju helki, millele pole juhitud tähelepanu, mida võib manada esile, kartmata, et see on kopeerimine ja labasus. Ründao, mitmekesine elu taltsutab oma

tujusid ka igapäevasusega, jättes tüüpide massidesse omapärasusi ja erandeid. Kui film ei pane rõhku asjaolule, et ta peab leidma just noid omapärasusi, siis pole ta täitnud oma ülesannet. Filmi rezhissööri maitsele, teraameel- susele ja leidlikkusele on andnud elu lugema- tuid võimalusi väljendada igapäevasuse banaalsusi, loobuda tüüpide ühekülgsusest ja kopeerimisest. Kui ta aga seda ei suuda, siis mingi pigem meieaja teatrisse. Säl on tal antud ülemalt poolt poliitatus õigused soperdada ja kopeerida nii palju kui süda soovib. Säl maksetakse palka labasuste eest, harva kunsi eest.

B. Kusbock.

„Kes ja kuidas võib saada filminäitlejaks?“

„I. Eesti filmistuudio“ asutaja, režissöör *Baldwin Kusbock*.

Vaata „Film ja elu“ Nr. 1, 2, 3, 4 ja 5.

10. Mispärast filminäitleja peab õppima kõnekunsti?

Kõnelemine pole ainult vorm, mille abil meie üks-teisele mõista anname oma mõtteid, tundeid ja tahteid, vaid kõnelemine on kunst. Eriti näitlejaile. Kas filminäitleja peab õppima kõnekunsti? Mis- jaoks kõneldakse filmis, kui me seda ikkagi ei kuule? (Mõistatav, et me lahendame tumm- filmi küsimusi.) Ei pruugi — vastab vähik esi- mese küsimusele. Ta teeskleb kõnelemist — arva- takse teise küsimuse kohta. Mõlemad arvamisid on ekslikud. Vaatleme lähemalt.

Et mängida osa, mis eeldab hingelist kon- takti teiste kaastegelastega, peavad tegelastel teada olema vähemalt tegevust siduvad lõpplused, replii- gid. Harilikult teatab rezhissöör enne stseeni algust, mida peab kõnelema tegelane. Kõnelemist ei tohi olla palju, ega mingil tingimusel vähe! Kui kõneldakse palju, siis võib näitleja kergesti unu- tada, et tal on vaja mõjuda tummade väljen- dusabinõudega. Tema ülesanne on — väljendada tundeid miimikaga ja zhestiga. Iga päältvaataja peab suutma lugeda ta näolt seda, mis erutas ta hinge. See ongi filmi suggestiivne võim, et ta valdab keelt, mis ühesuguse jõuga tungib kõi- kide südameisse, mis välispool haridust ja klas- sivaheid, leiab kõikjal arusaamist. Ent näitleja peab olema ka kõnelemise kokkuhoidlik. Kõneldes palju, suhtub ta tahtmatult kõne ise- loomule ja asetab oma tunneteenergia sõnadesse. Väljendusrikka mängu asemel osutub siis mehha- niline huulte liigutamine, mis on kõigiti võras- tav. Eitab aga filminäitleja täiesti kõnelemist, siis laskub ta tahtes või tahtmatult pantomiim- stiili, millel on sootuks teised alused. Tähendab filminäitleja peab kõnelema, ta peab tingi- mata õppima kõnekunsti, nagu seda teostatakse tavalistes teatrikoolides. Ehkki see nõuab pike- mat aega, kuid tulemused kroonivad töö. Nii- nimetatud tehniline kõneõppus taotleb kaht sihti. Ta saavutab mitte vaid puhta hääldamise,

kõne ökonoomia, pingutusteta häälematerjaali valdamise, ta mõjub kõigepäält näo- ja keha- väljendusile. On võimatu kõnelda lauseid näitle- mistehniliselt õieti, ilma vastavate näoilmete koos- kõlata. Mida mõjukam on kõneharidus, seda selgemini väljendub sõna hingeline tuum näos ja zhestis.

Kõneharjutused on ühtlasi ka näolihaste tree- ning. Halvasti kõneldud lause kajastub tingi- mata lodevas näoilmes. Korrektsel hääldamisel moodustub aga pingutusteta see ilme, mida nõuab lause sisu. Too peabki moodus- tuma, sest kõneabinõud ja näolihased alluvad ühisele direktsioonile.

Võib-olla leiab nende ridade lugeja nois mõttekäikudes pedantsust, võib-olla isegi liialdust, nagu mitmedki algajad, kes hellitades lootust pääseda filmitegelasi, hülgavad praktilisi soovi- tusi ja nõuandeid. Mitte neile ei kirjuta ma noid ridu. Neile, kes õppida tahavad, olgu rõhutatud, et praktika on osutanud, et täpne, filmis nõu- tav väljendus on alati kergemini saavutatud tegelasilt, kes olid varustatud kõnelemis- tehnika oskusega. Ei tarvitse sugugi kahelda. Sest hää- ja miimika alluvad vastavatele säadustele. Siin kohal ma neid ei hakka arutama. Selleks leiab huviosaline tarviliku õppekursuse. Kuid ärgu unustagu: filmikunst nõuab ja eeldab kõnekunsti oskust. Sest inimene ei jagune mitmeisse, hinge- liselt lahutatud osadesse. Ta on üksus, ühine olevus, ühine hingeline organism, mis regulee- rib vahelduvaid muljeid ja väljendusi. Kurbus või rõõm ei jäta oma pitsaati ainult näole, ka hääles leiavad need tunded vastukaja. Ja mis oli ja on enne, kas sõna või zhest? (Laiemas mõttes; tähendab ka ilme on zhest.) Muidugi sõna, hää! — Ja siis tuli zhest. — Tundes hää- damise ja kõnekunsti säädusi ja kooskõlastades noid liigutustega, olete juba jõudnud suure sam- mu edasi, tasandades teed filmikunstile.

(Järgneb)

Filmi-rezhissöör peab kõik suutma ja teadma.

Mida paremini mõistab režissöör näitlejatele ette mändida nende osi, mida täpsemalt ta suudab osutada viimistelduid liigutusi, seda sidavam on kooskõla tema ja näitlejate vahel. Režissööri võimetele tehakse suuri nõudeid. Nii pidi kord Karl Grune näitama ühe naistähele kuidas küpsetada kuivikuid. Kui Lillian Gish'il oli kord vaja toimida voki taga, ei teadnud keegi ateljees, mis vokitähta hakata pääle. Appi tuli Victor Sjõström, kelle kodumaal Norras on veel tarvitusel vokitähta. Ehkki tal sellest toiminguist oli aimu, ta kriimustas siiski käe kedervarrega. Halvemini läks A. Seifer'il, kes tahtis näidata näitlejannale kuidas haarata valjaid peru ratsul. Hobune ei mõistnud muidugi režissööri häätahtlikkust, tõstus tagumistele jalgedele ja Seifer pääsis kabjahoopidest vaid ateljeetööliste kiire abi tõttu. Kui filmiti B. Kusbock'i filmi „Esimese õõ õigus“, siis oli nähtud ette, et sepp (jõumees Tigane) peab võitlema härjaga. Ent Tigane tundis härja ees paanilist hirmu. Ta seletas, et olevat kord Ameerikas saanud purra. Mis teha, et ergutada tegelast? Režissöör Kusbock, unustades ohud, haaras kinni härja sarvedest ja sai tublisti vintsutada, kuna operaator J. Siilis jäädvustas selle stseeni. Sellele vaatamata Tigane loobus „härjavõitlusest“ ja stseen pidi filmist jääma välja. Välispoolseisvatel, kellel pole aimu filmitööst, tundub koomilisena, kui nad näevad kuidas režissöör mängib näitlejaile ette mingit armastusstseeni. Ent, mida peetakse võimatuks, on siiski tõde, et raskeimad stseenid on just armastus-stseenid. Naised kalduvad harilikult üle mängima, ikka jälle haaratakse kinni südamekohast, žest, mis mõjub äärmiselt trafareetselt ja pahatühti koomiliselt. Kas polnud naeruväärne kui „Dollarites“ „näitejuht“ ei

Eksootiline iludus Jetta Goudal.

mõistnud armuavalduseks teha muud, kui matsutada kätt? Režissööriks ei saa olla võhik, selleks peab olema intuitsioon. Kuidas inimene sureb? Seda peab mõistma põhjendatult teaduslikust alustel. Kuidas toimib halvatud inimene? Griffith juurdles neid küsimusi kaua aega haiglates. Filmikunstis on tuhandeid pisiasju, mida režissöör peab teadma ja suutma näidata näitlejatele, muidu on tulemuks tühiõõ ja valmu närimine. B.

Suukoopa ja hammaste hügieenist.

Haigete või väljatõmmatud hammaste tõttu moonutatud põsed, rohekas-kollased lõikhambad, segane hääldamine, süle pritsimised, vastik suulõhn. . . sarnane on umbes enneaegu vananenud inimese pilt, kes pole hoolitsenud oma suu ja hammaste eest. Tähtsaineid sisaldava toidu seedimiseks on vaja, et sülgel oleks alkaaliline reaktsioon. Igemed peavad olema vastupidavad ja hammustamine peab sündima valuts. Suukoopa ja hammaste päävaenlasi on söögijäänused ja mikroorganismid — bakterid. Viimased tungivad alati kergesti lahtisesse suhu ja leiavad söögijäänustes soodsa olemispaiga. Suu soojuse ja niiskuse tõttu nad siginevad imekiirelt, hävitades sääljuures hammasluud ja sünnitades vastikut suulõhna. Hambakivi kogumine, igemete lodevus, sülje hapu reaktsioon ja igasugused suukoopa haigused no tagajärjed, kui järjekindlalt ei hoolitseta hambaid, Järeldus: suukoopast, eriti hambavahedest on tingimata vaja kõrvaldada kõik toidujäänused ja hävitada olemasolevad mikroorganismid — bakterid, sest ainult siis võib vältida haigusi ja säilitada terveid hambaid. Hammaste puhastamine pulbriga herja abil kõrvaldab küll toidujäänused, ent selles peitub siiski teatud „aga“. See „aga“ on näiteks kriit, mis mõjub harva vaabale, jäädes peatuma hammaste vahedesse. Igasugused antiseptilised lisandid mõjuvad ka pahatühti kahjulikult ilanahale. Seepärast on viimasel ajal levinud hambapastad, mis alaihoitakse tinatubides. Hügieeniliselt on nad otstarbekohased, päälegi, et neid valmistatakse arstilisel kontrollil. Näiteks on „Stomatol“ hambapasta ja suuvesi, millel higlasuur tarvitajaringkond, tõestanud, et tal on intensiivne bakteriteid surmav omadus, et ta kaotab helva suulõhna, mõjub värskendavalt suu ilanahale, tugevdab igemeid ja hoiab hambad valgetena ja läikivatena. Eriti on „Stomatol“-pasta leidnud poolehoidu kirglike suitsetajate juures. Hambad peegeldavad inimese tervist, tema päritolu, tema elukombeid. Paljudki filminäitlejad on teinud karjääri just hammaste tõttu. Sellepärast, et nad on maast-madalast järjekindlalt rõhku pannud suu ja hammaste hügieenile.

Dr. L. N.

Jetta Goudal filmis „Äraandmine.“

Suur kunstnik – kroonimata kuningas.

„Paramounti“ kuulsaim näitleja.

Meie tervitame südamlikult seda suurt kunstnikku, kelle võim inimkujutlusis on toonud talle suurima kuulsuse. Meie tervitame geeniusi, kes vallutas kõik, kellele miljonid inimesed on tänulikud unustamata kunsti-naudingu tundide eest. Sest Jannings on mõistnud imbutada oma loomingu sügavaima inimlikkuse jõuga ja vastuvaidlemata tõhususega ta on osutanud ka kõige lihtsamale päältvaatajale, et on olemas puhas,

õige ja suur näitlemiskunst. Iga uue osaga ta sunnib meid imetlema seda mitmekesisist talenti, millega ta on võitnud südameid igas maailma kaares. Tema kunst ei seisa ainult selles, et osutada meile tõenäolisena inimest kõigi ta vigadega ja nõrkustega, vaid eriti selles, et mealt temalt kehastatuid inimesi armastame, võib-olla just nende vigade ja nõrkuste pärast. Mitte ainult seepärast ei kohtle me Janningsit lakkamata austusega, peaaegu hardumusega, et ta ületamata meisterlikkusega loob mitmekesiseid kujusid, olgu see keiser Nero, tsaar Paul, või Gustav Schilling, suurvürst, kelner või apash, vaid põhimõttel seepärast, et tema tüübid on ehtsad, hingestatud inimesed. Olgu see türann või väikekodanik, tas peitub ikkagi „türannia“ ja „moraali“ taga inimlik nõrkus. Olla türann, kes laseb tappa inimesi, ja siiski jääda inimeseks ja äratada kaastundmust oma isiku vastu (nagu seda saame näha tulevases „Paramount“-filmis „Patrioot“), seda peab mõistma kehastada, luua. Janningsi kunstigeenius õigustab teda miimilisele *furioso* le mis kunagi ei paista ebaõigena. Tema mängu tõusud ja mõõnad paljastavad meile inimese hingeelu sügavusi. Tema huumoris peitub tihti suur traagika, mis viib hullumeelsuseni. Võime õigusega rõhutada, et vaid suur humorist suudab kujutada suurt traagikat. Ja kui me tahame leida jooni Jannings'ist kui inimesest, siis võime julgesti teha seda tema filmide kokkuvõtetest. Kui inimene on Emil Jannings sümpaatne, hääsüdamlilik, sõber. Kui näitleja on ta kroonimata

Foto „Paramount“

E. Jannings suurfilmis „Isade patud“

Kino „KOIT“ - Narvas

Üllatame kõiki valitud suurfilmidega:

- 1) „Isade patud“, 2) „Patrioot“
Emil Jannings'iga.
- 3) „Pulma marss“,
- 4) Dooni kasakad.

Juhime tähelepanu,

et kõik **Pola Negri** suurfilmid
tulevad linastusele kinos „Koit“.

ESIETENDUSKINOTEATER TALLINN BI-BA-BO VIRU ☉

Lähemal ajal tulevad esilinastusele kuulsaimad suurfilmid:

Erich v. Stroheimi Clive Brook'iga
„Pulma marss“, „Unustatud näod“
Esther Ralston'iga
„Leena Schmidt'i langus.“
„Daam Moskvast“ ja „Teine elu“
POLA NEGRI'ga.

Ükski ei loobu nende filmide vaatamisest.

maailmakuningas-prohvet, kes seletab meile inimnõrkusi ja huumoriga, südamega ja traagikaga esitab meile näilikult, kui suurim luuletaja-kirjanik, omapärast Jannings'i maailma, kus toimivad pahed, kannatused, patulangemised, kahjatsused, lepitused ja andestused.

Tema viimastest hiilgesaavutistest näeme praegu, mil need read ilmuvad, suurmeistri Ludvig Bergeri lavastatud filmi „Isade patud“ Tallinnas murruna täidetud kino „Bi-Ba-Bo's“ Provintsi kinod, kus see film saab näidatud (Tartus „Ideali's“, Narvas „Koitis“, Rakveres „Union'is“, Valgas „Ilmarises“) peavad kindlasti selle filmi ajal muretsema ruumidele kummiseinad, et ei tuleks puudu ruumist . .

See film annab väärse tunnuse ületamatust filmikunstist. Kinovaenlasedki, olles näinud seda kunstiloomingut muutuvad kinosõpradeks ja võivad väita „vaene, soperdav näitelava, sul pole enam midagi ütelda enesekaitseks“. Teatrikunstis täht on langenud, filmikunsti täht on tõusnud ja särab ja helgib üle maailma! Jannings esineb ses filmis Ameerika sakslase osas, kelle elu on vaheldusrikkaid seiklusi: alul kelner luksushotellis, siis restoraaniomanik, rikas kontrabandist alkoholiga, ja lõppudelõpuks jälle kelner, vaene, mahajäätud vanamees. Et saada niikaugele kui on Jannings, peab omama päälle anni ka suure tahtjõu, peab ennastsalgavalt armastama kunsti ja fanaatilise innuga tegutsema filmikunstile.

B. Kusbock.

Momendid Paramount filmist „Kõige liha tee“

Mis on „Troika“?

Auto sõi ära troika — nii öeldakse nüüd. Kuid mõni ajahetk tagasi: kolm tulihobust kihutavad läbi lumiste väljade, kuljuste helin ja juhi hõikamine kajavad juba eemalt, kaugelt. Läbi tuisu ja tormi sõõstub kirev-kummaline saansõiduk kaugusse. . . Vene jamshtshik sõidutab härraseid — nii mõeldakse, kui kõneldakse „troika'st“. Ent ei mõelda sellele, või unustatakse mõilemast, et see troika on endise Venemaa sümbol, võib-olla isegi tähtis tükk tema elust . . . Troika kihutab läbi lõpmatute steppide — äri-mehe tarvitab teda oma äriretkil — ta viib riigimehe ühest kubermangust teise — ta sõidutab vanu ja noori ja — armastajad, sülelades, tänavad saatust, et on olemas troika, millel sõites võib nautida kuuvalget talvmaastikku. Troikas siirduvad ahastavad olevused kloostrisse . . . Troikas ruttavad lõbuhimulised peole, tantsule, mustlastemuusika helidele, et kuulata tulisilmaliste mustlannade laule, milles hing otsib unustust . . . ning troika kuljused kooskõlastuvad jamshtshiku rõõmsa või kurva lauluga. — Paistab nagu lendaks troika, nagu tahaks ta veenda inimesi maailma lõpmatusest. Nüisugune riista-

puu on troika. Pole siis ka ime, et kunstnikud on käsitanud mitmesuguseid variante, milles figureerib troika. Kes ei tunne populaarset vene laulu „Heida! Troika! . . .“ (Гайда! Тройка! Свѣтъ пушистый . . .)? Nüüd on kinotege-lased võtnud selle laulu juhtmotiivina uuele filmile „Troika“, mis tahab olla suurim film sellel hooajal. Lavastaja Strishevski, kes on nimeka-maid vene lavastajaid välismaal, (see film pole mitte n. n. „Sovkino“ film) tõendab, et filmile on antud hing, tõeline hing, milles sulavad ühte tegevus ja elukujutus. — Oleme näinud paljusid filme, mis taotlevad sihti tungida vene miljõesse, ent päälle väheste need on kõik vaid tõelikkuse moonutised. Püütakse anda võimalikult rohkem kirevust silmale, ent süda jääb külmaks. Film „Troika“ tahab olla igatsuse ja armastuse laul, milles liituvad vabadus ja hing, piiramatu tahtjõud, usuline ekstaas, alandlikkus ja elurõõm. Ootame suure huviga selle suurfilmi saabumist, mille käsikiri on pärit samalt autorilt, kes kirjutab „Volga-Volga“. Pääosades toimivad Hans Ad. v. Shlettov ja Olga Tshhehova.

Teadust ja kunsti.

Miimikaõpetus.

koostanud **Balduin Kusbock.**

Järg 4. Vaata algust endistes väljaannetes.

Nutu ja naeru teooria konspekt.

Kahtlemata on igal liigutusel vastav bioloogiline tähendus. Näo ja hääle muudatused, mida meie oleme harjunud kohtlema kui teatud hingelise seisukorra tunnuseid, kui meeolust olenevaid nähteid, on siiski eluliste toimingute resultaat. Kulmude kokkutõmbumine, hammaste kiristamine, keha värisemine — kõik need on enam-vähem funktsionaalsed tarvidused. Oletades, et nutt ja naer on samuti funktsionaalsed tarvidused, tuleb meelde, et iga hingelise erutuse resultaat on põhjuseid, mis põhjustavad meie naerame mitte ainult „naeruväärse“ pärast, ka mingisuguse soovi kordaminek võib manada esile rõõmnaeratuse, samuti kui seda teeb mingi naljakas sõna. Ihuskael, kitsipung naerab oma varanduse juures; kelm rõõmustub autu teo kordaminekul; sõprade kohtumine kutsub esile naeruilme; kaunis luulekuju sunnib rõõmustama j.n.e.

Umbes samasuguseid kontraste võib panna tähele nutu juures. Mitte vaid rasked erutused pole pisarate põhjuseks, mitte vaid kurbus ja valu, ka meeldivad tunded, kui nad on sügavad, on selliseks. On rõõmu ja kurbuse pisaraid. Edasi peab tähendama, et nutt ja naer, olenedes erutatud pääaju tegevusest, on kontrastsed, üksteisest ärrituvad nähted. Äärmise naeru juures tekivad pisarad, ja äärmine nutt muutub hüsteeriliseks naeruks. See tuleb sellest, et nutt ja naer olenevad vere ringvoolust; vastava erutuse tõttu pääajus koguneb liigne veri, mis püüab leida väljapääsu. Kui tuiksooned, mis toovad pääajju verd, nähtavalt laienevad mingi meeldiva hingelise erutuse tõttu, siis on järelalusena naer; kui nad laienevad ebameeldiva hingelise erutuse tõttu, siis on järelalusena nutt; kui aga laienemine ühest või teisest põhjusest piirdub äärmuseni, siis saavutame ühelajal pisaraid ja naeru. Siin tuleb mainida, et suurte kurbuse- ja rõõmujuhtumite resultaatina võib olla halvatus, ja et need mõttelise erutuse liigid, mis ei tingi just pisaraid ega naeru, nagu suur mure või pingutatav vaimne töö, on harilikult halvatus põhjuseid.

Nii siis, olles peatunud üldjoortes naeru ja nutu loomusel, nii-õelda eessõnana, läheme nüüd üle meile tähtsamaile:

Naeru ja nutu miimika.

Anatoomiast on meile teada, et naeru ja nuttu reguleerivad hingamise lihased, näo lihased ja pisarate näärmed.

Mis puutub lihaste tegevusse, siis on naer ja nutt hingamislihaste refleksiigutused, mis olenevad osalt väliseist füüsilisist põhjustist, ja osalt sisemisist-vaimseist põhjustist.

a) Hingamislihaste liigutused naeru ja nutu juures välistel põhjustel. Välised, füüsilised (kehale mõjuvad) nutu ja naeru põhjused on kõdi ja valu, nii siis tundeerkude mitmesugused erutused. Kuidas seletada ära noid juhtumeid psühholoogiliselt? Kui tundeergud erutuvad intensiivselt, siis mõjuvad nad vastavalt hingamiserkudele ja segavad nende rütmi. Kes poleks tundnud, et hing jääb järsku hetkeks kinni, kui näiteks sõostume külma vette, või haigele paneme soojale kehale külma kompressi j.n.e.? Tundub otsekohe, et hingamine lakub.

Harilikus hingamise toimingus hingamislihased on rahulikud ja õhk väljub rinnakoopa surumisel. Naer on ebaharilik ekspiratsioon, nutt on ebaharilik inspiratsioonliigutus. Naeru juures hingatakse välja tõugetena, nutu juures hingatakse sisse tõugetena. Sissehingamisel on hingamislihased aktiivsed, väljahingamisel — passiivsed.

b) Hingamislihaste liigutused naeru ja nutu juures sisemistel põhjustel. Sisemiste — vaimsete nutu ja naeru põhjuste (rõõmsad, koomilised või kurvad kujutelud ehk muljed) seletamisel tuleb veenvalt baseeruda põhimõttel, et miimilised lihaste liigutused olenevad kujuteldud (imaginaarseist) hingelisist muljelist. Suur rõõm mõjub samuti erutavalt ergukavale kui kõdistamine, ning üks ja teine kutsuvad esile naeru — aktiivse (jõulise) väljahingamise; suur kurbus mõjub rusuvalt, deprimeerivalt ergukavale nagu kehelinegi valu, ning kutsuvad esile nutu — passiivse (jõuetu) sissehingamise.

d) Näolihaste liigutused nutu ja naeru juures. Varemalt tähendasime, et näolihased alluvad päämiselt näoergule (*nervus facialis*). See erk saab oma alguse kompamiserkude keskusest. Seepärast kompamiserkude erutused mõjuvad reflektorselt näoergule ja mõjuvad viimase kaudu hingamise- ja naolihastele. Tähendab näolihaste liigutused nutu ja naeru juures on ka refleksiigutused. Kuigi Theodor Piderit kahtleb kas noid liigutusi võib nimetada miimilisteks liigutusteks, leiame siiski, et näo muutudes rõhulikust seisukorrast nutuks või naeruks, meie toimime miimiliste liigutuste alal. Vaatleme nüüd üksikasjalisemalt lihaste liigutusi nutu ja naeru juures eraldi.

e) Naerev nägu. On olemas mitmesuguseid naeru astmeid. Et näolihased on märksa liikuvamad ja erutatavamad kui hingmislihased, siis teotsevad tihti näolihased ka siis kui hingamislihased on rahulikult seisukorras ja naeru kavatsus paistub vaid n.-nim. naeratusest, s. t. suulihaste pingutuse tõttu, misjuures suu avaneb veidi (võib ka jääda kinni) ja suunurgad tõmbuvad välispoole. Vähima naeratuse tunnus on näol kui paletel osutuvad lohukesed. Et sellise naeratuse juures suujooned ei moondu, siis need lohukesed annavad näole meeldivuse ilme. Kui tahetakse rõhutada noid lohukesi, siis tuleb vaid naeratada; sest naeru juures lohukesed muutuvad põsekortsudeks.

Sunnitud naeratus on see kui ainult üks suunurk tõmbub, enamjaolt parempoolne suunurk (Sest kogu see kehapool on harilikult valdavam kui vasakpool). Olgu siinjuures tähendatud, et sunnitud ja teeseldud naeratust tarvitatakse ka siis, kui tahetakse varjata mingit hingelist seisukorda, näiteks viha, häbi või kartust. Edasi teame, et ülemäärane naeratus sünnitab isegi valu (õeldakse: „naersin nii, et sain kõhuvalu“), seepärast osutuvad sellise naeru juures otsaesisel püstkortsud ja näol on ka mõruduse ilme. Pisaratest naeru juures kõnelesime juba eelpool. Kokkuvõetuna üldine naeruskeem näolihaste liikumises oleks järgmine. Päämiselt on tegevuses lihased, mis tõstavad ülemise huule, avastades hambad, ninasõrmete juurest laskuvad suunurkadeni sügavad kaarjooned; põsed lihaste pingutusega tõstuvad ülespoole ja moodustavad silmade alla ja väliste silmanurkade juure kortse. Viimaseid nimetatakse „kanavarvasteks.“

f) Nuttev nägu on täieline vastand naeruale näole. Nutu juures näojooned laskuvad allapoole, suu avaneb ja suunurgad tõmbuvad välispoole, suul on mõruduse ilme, ninasõrmed laskuvad allapoole, lõug laieneb ja lõuanahk moodustab kortse, otsaesisel püstkortsud, silmalihased pingutuvad ja suruvad pisaranäärmeid, mistõttu tekivad pisarad.

Nutt on tunnus, et inimene ei suuda taltsutada oma tundeid, mispärast harilikus elus koheldakse nuttu kui ebamehelikku nõrkust. Ent näitlemiskunstis on vaja tunda nutu ilmet, et mitte osutada ebameeldivat lõusti. Seepärast tuleb harjutada nutu ilmet samuti kui naeru ilmet peegli ees, päälegi et üleminekud nutust naerule ja ümberpöörduvalt pakuvad häa võimaluse moodustada näolihaste liikumust.

g) Miimilisi kombinatsioone naeruilmega.

1) Ühes varjatud vaatega naeratus muutub kavalaks, kui huuled on sääljuures tõmbunud kokku.

2) Vaimustatud vaatega naeratus annab näole õnneliku ilme. Kui selle ilmele lisandub veel

mõruduse joon, siis võib järeldada, et valusad tunded ja kujutelud segavad inimest ja õnnelikkuses. Kombineerides seda ilmet veel horisontaalsete otsaesiste kortsudega (pingutuva tähelepanu tunnus), saame ilme, nagu on püha Elisabeth'il (Murillo maal Louvre'is mida nimetatakse madonna Sevillast).

3) Uuriv vaade ühes naeratusega annab muigava ilme.

4) Vihkavuse ilmega naeratus muutub irvitavaks, pilkavaks.

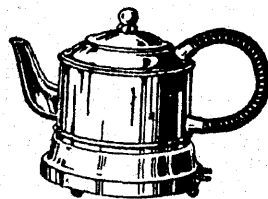
5) Kui otsaesisel osutuvad horisontaalsed kortsud ja suu ning silmad on pärani lahti, kuna suu naeratab, siis on see suurima rõõmu-imesuse tunnusena.

Foto „Paramount“

Paramount-täht, Francis Lee, mängib päämiselt komöödiates.

Elektri

valgustuse sisseseade materjalid ja igasugused elektrimootorid.

Võtame vastu elektrijaamade ülesseadmisi ja elektrivalgustuse sisseseade töid.

V. ENGEL

Tallinn, Pikk t. 45. Telefon 26-53.

Üks päätükk armastusest.

„Film ja elu“ kirjutanud Paramount-tähti Dorothy Gish.

Dorothy Gish.

Kas tohib tänapäev veel kõnelda armastusest ilma et selle üle ei muiaata? Näib, et armastus ei ole muud, kui teem romanistidele, luuletajatele ja filmile, ilus asi laulmiseks või paremal puhul meeldiv katkend igapäevasusest.

Suurt armastust peetakse mingiks, mis ei sobi enam meieaja mahutusse. Me oleme muutunud praktiliseks ja meil on tähtsamaid toiminguid, mispärast meie ei saa lubada endale suurt armastust. Kuid see pole ju õige. Vahepehel loeme armastustragöödiast või kummalisist seiklusist, mille aluseks on suur armastus ja siis imestame kuidas see on võimalik. Meie ei panegi tähele, et tahame vältida armastust, sest me kardame teda. Ma ei usu, et oleks võimalik anda armastusele kunstifoodetes nii suurt tähtsust, kui ta poleks meie elus tähtsaim. Paljudes filmides mängib armastus pääsosa. Ja et ta pole lejutatud, seda osutab näiteks tegevustik filmis „Kinnivõetavaks kuulutatud“, mille aluseks on ühe sunnitöölise elukirjeldus. See mees, vang nr. 13332, jutustab oma naise armastusest. Naine põlvneb kurjategijate ringkonnast, kuid tema ihkab ausat, puhast elu. Ent ta armastab oma meest rohkem kui oma elu ja tema pärast võtab ta omaks kõik ohvrid, kõik ohud ja mured, millega on seotud mehe kuritegelik elukäik. Enese annab ja võimude käite, et päästa piiritlet armastatud meest.

Olen veendumuses, et see pole erand. Just almates kihtides, millest me teame nii vähe, on kindlasti naisi, kes sarnlevad Iyonne'le sellest filmist, Vähe teame nende saatusest, vaid üksikutes kohtuproisessidest kuuleme sellest.

Võib-olla salatakse maha suurt armastust sellepärast, et mitte olla meieaja naeruobjektina? Et armastust filmides tembeldatakse sentimentaalseks jandiks, selle vastu vaidlen ma kategooriliselt. Paljudel, kes hülgavalt tarvivad tähendust „sentimentaalne jant“, on kindlasti tunnete alusena kadedus, sest nad ei suuda kujutella suurt armastust.

Agas meie, näitlejad, kes me mängime oma osi, suurte armastajate osi, me ei mängi noid tunnete vaestele ega kadedatele, vaid neile, kes usuvad armastusse, kes ihkavad armastust ja omavad julguse tunnustada selle olemasolu.

Kuidas sünnib filmi-stsenaarium?

Meie tärkavas filmitööstuses on seni longanud filmide sisuline külg, millest suurel määral ripub ka näitlejate mänguvõimalus. Ka režii on tähtis, et filmitavast teosest oleks valmistatud asjatundlik stsenaarium (n. n. m. „Drehbuch“), milles sisalduks rida üksikuid pilte, tegevustiku etappe, mis filmituna lubaks koostada, monteerida noist terviku-filmi. Kui näiteks äsjavalminud Ed. Vilde „Vigased pruudid“ oleks ümber töötatud filmi-stsenaariumiks fantaasiaküllaselt, nii-õelda „dramatiseeritud“ (seda termini peaks ka tarvitama filmikunstis), siis oleks olnud tulemused märksa paremad. Sest „Vigaste pruudide“ pildistus-tehniline külg tõuseb välismaa filmide tasapinnani. Ses suhtes meil ei tarvitse häbeneda. Veel mõned lohutavad katsed ja meie filmitööstuse idudest puhkevad õied. Kui meie filmitegelased leiavad ühise keele ja meele kirjanikkudega ja näitlejatega, siis võime peagi osutada häid tulemusi.

Et võimaldada väikest ülevaadet filmi valmistamises, toome alljärgnevalt ühe katkendi Alfred Neumann'i teosest „Patrioot“, mis käsasoleval hooajal tuleb linastusele ka Eestis. Toome näite kuidas kirjanik käsitab seda teemi romaania, kuidas ja pärast selle ümber töötab draamaks ja kuidas siis Hans Kräly saavutab mõlemast filmi-stsenaariumi. Võtame tootest tolle stsääni, kus tsaar Paul I ilma* põhjusest lööb sõdurit Stepani. Draamas ja filmis isamaalane („Patrioot“) krahv Pahlen muudab nõuetava karistuse. Hiljem sõdur Stepan toimib tsaari kallal roima.

Katkend romaanist:

... Näis, et tsaaril tärkas mingi mõte. Ta sammus pikakasvuliste ihuväe sõdurite poole, kes seisivad vahikorras portaalil, mis viis lossi trepikohta. Kummardudes vasemalseisva juures, ta luges selle säärkamaši nõõpe. Asjaliku näoga ta luges poolvaljusti. Siis sirgus ta, mõõdis juurdleva pilguga sõduri rietust, patsi, kiviit, mitte aga selle nägu, sammus teise sõduri poole, kummardus, luges jällegi, tõusis järsku üles ja ettenägematult löi rusikaga sõduri lõua alla.

„Muravjev!“ karjus tsaar, „vangihoidja käite see poiss!“

Adjutant andis jefreitorile käsu mehe ära viia. Vahepeäl oli astunud lähemale krahv Pahlen. Tähelepanelikult oli ta vaadanud vahiposits seisva jalgu ja hetkel, mil jefreitor tahtis täita käsku, sosistas ta tsaarile:

„Kõrgus, sõduril on ju ettekirjutatud kaksikümmendviis nõõpi!“

Tsaar hüüdis „peal“, viipos sõduri lähemale, käskis jefreitorit tõsta mehe jala kõrgele ja luges uuesti, aeglaselt ja igat nõõpi osutissõrmega puudutades. Nüüd tõstis ta silmad üles ja peatus süngel pilgul kubernerit üksikõiksel näol. Näis, nõgu otsiks ta lahendust viimase teatele. Ta näis kardetavana; vasak suunurk oli tõstunud nii, et paistis, nagu irvitaks üks näopool. Ta käsetas jefreitorit: „Käed küljest!“

Vahisõdur kõikus ühel jalal, higi nõrgus tal üle näo. Poolirevil näoga, upsakalt seisib ta ees Paul, ikka jälle löi ratsapiitsaga sõduri laskuvat jalga ülespoole ning vahete vahel silmitses vaikivat Pahleni. Kui sõdur olles peaaegu kukkumisel, vaatamata laskutavate piitsahoopidele, meeleheitliku näoga pani jala põrandale, sõnas tsaar Pahlenile: „Konstateerin sõnakuulmatust, kuberner. Kas oled teisel arvamisel?”

„Ei, majesteet!” vastas Pahlen külmalt.

Sama sisu dramatiseerituna.

Draama: 2. vaatus.

Tsaari töökabineti eesruumid Michael-palees. Keskpäev. 2. sisseen. Endised, tsaar. Hiljem Pahlen.

(Poolavatud uksest ilmub nüüd Pahlen, külmalt vaatab ta ringi, vaid tõstab veidi kulme. Tsaar näib olevat jõudnud mingile otsusele. Ta sammub trepikoja portaalil seisvate vahisõdurite poole, kummardub ja loeb asjaliku näoga sambataoliselt seisva sõduri kamašnõõpe.)

Tsaar: Üks, kaks, kolm. . . (loeb edasi, puudutab nõõpe. Siis sirgub, juurdleb uniformi, patsi, kiivrit; siirdub teise sõdurini, kummardub, loeb jälle, järsku sirgub ja lööb sõdurile rusikaga lõuale. Pahlen sammub aeglaselt grupi poole).

Tsaar: (kisendab) Muravjev! Vangihoidija kätte see poiss!

Muravjev: (hütab trepikotta) Jefreitor! (Tuleb all-ohvitser ja tahab Muravjevi sosistades, viia ära vahisõduri).

Pahlen: (Seisab nüüd Stepani kõrval, olles teravalt silmitsenud selle jalge, sosistab tsaarile). Kõrgus, sõduril on ju efekirjutatud kakskümmendviis nõõpi!

Tsaar: (Jefreitorile) Pea! Siia! Tõsta ta jalg

kõrgele! (Jefreitor läidab käsku. Tsaar loeb uuesti. Siis

vaatleb ta Pahlenit sünge, irevil näoga. Jefreitorile:) Käed

küljest! (Stepan kõigub ühel jalal) Jalg kõrgele, lo-

gard! S-s-eisa! (Jalad laiali seisab tsaar meeleheitliku

sõduri ees ja piitsutab selle väsimusest kõikuvat jalga)

Jalg kõrgemale! Jalg kõrgemale! (Vaatleb Pahlenit).

Jalg kõrgemale, logard! (Stepani jalg laskub piitsa-

hoopide tõttu madalamale. Viimaks oigab Stepan valust ja

paneb jala põrandale). Tõsta jalg, logard! (Stepan ei

liigu. Tsaar Pahlenile:) Konstateerin sõnakuulma-

tust, kuberner. Sõnakuulmatust tsaari käsu vastu!

Kas oled teisel arvamisel, kuberner?

Pahlen: (külmalt) Ei, majesteet.

Tsaar: Muravjev! Vahisõdur raudu panna!

Kolm päeva üksikarestil! Kuuskümmend kepi-

hoopi. Jaotada vangivahi äranägemise järele!

(Pahlenile:) Kas oled teisel arvamisel, kuberner?

Pahlen: Ei, majesteet.

*

Sama sisu filmistsenaariumina

Pilt nr. 17. *Siseülesvõte:* Suur eesruum tsaari töökabinetti viiva uksega.

A. *Aparaadi asend töökabineti ukse poole võtteks keskmises suurus. (N-nim „Mittel-einstellung“):*

Üksel seisavad paremal ja vasakul vahisõdurid.

Üks neist on Stepan.

Üks avaneb järsku ja sõõstub tsaar.

Vahipost annab au.

Tsaar, nagu ei näekski, vaid hütab ärritatult:

Päälkiri: „**Pahlen! Pahlen!**“!

Ta vaatab ringi ja otsib Pahlenit. Järsku peatub ta pilk Stepanil, kes seisab ukse kõrval presenteeriva relvaga. Näib, nagu ta oleks unustanud sitatuleku sihi. Ta juurdleb sõdurit päälaest jalatallani. Siis teeb ta energilise liigutuse, mis tähendab, et sõdur tulgu temaga, Ta läheb töökabinetti, sõdur järel.

Pilt nr. 18. *Tsaari töökabinetti.*

A. *Aparaadi asend toa sisemusest uksele.*

Tsaar tuleb, tema järel sõdur. Tsaar suleb ukse. Stepan seisab sirgu.

B. *Suurvõte ministritest.*

Ministrid vaatlevad sõdurit häätahtliku kaastundmusega, nagu aimaks nad halba.

C. *Aparaadi asend keskmiseks võtteks tsaarist ja Stepanist.*

Tsaar vaatleb liikumatult Stepani, alul kõrvade tagant, kas säälit ka puhas on, siis siirdub ta pilk Stepani jalgadele. Ta käseb Stepani jalga tõsta. Säärkamaš on kinninõõbitud läikivate nõõpidega. Tsaar kummardub veidi ja loeb nõõpe.

D. *Suurvõte tsaarist.*

Tsaar loeb. Siis sirgub ja küsib kaheldes:

Päälkiri: „**Kas ei pea olema kolmteist nõõpi?**“

Päälkirjast üle kihvida

E. *Suurvõtele tsaarist ja Stepanist.*

Tsaar lõpetab lause ja vaatab uurivalt Stepanile.

F. *Suurvõte ministritest.*

Üks hehk ministrid vaatavad üksksteisele imes- tudes, sest on kindel, et tsaar eksis lugemises.

G. *Suurvõte tsaarist ja Stepanist.*

Tsaar vaatab Stepanile ähvardava pilguga a küsib kas kamašil peab olema kolmteist nõõpi või mitte. Näiliku kõhklemise järele vastab Stepan eitavalt. Taltsutamata vihahoog valdab tsaari ja ta lööb Stepanile ratsapiitsaga näkku.

H. *Suurvõte ühest ministrist.*

Minister võpatub ja suleb järsku silmad, nagu oleks hoop tabanud teda.

I. *Suurvõte tsaarist ja Stepanist.*

Stepan seisab liikumatult. Hoop iättis näole verise vöödi. Sõduri rahulikkus ärritab tsaari veel rohkem. Ta ähvardab sõdurit, nagu tahaks ta ütelda, et küll ma sulle karistuse määrän, mida sa ei unusta. Siis sõõstub ta kirjutus- laua poole. . .

*

Seega näeme, et stsenaariumi kirjutaja peab tundma ka ülesvõtte nõudeid, peab ära tähendama üldjoontes tegevuse paiga, siis jaotama tegevustiku pildesse. Mida rohkem on üksksteist ärarippuvaid, oma dimensioones vahelduvaid üksiksteene ja psühholoogilisi momente, seda mõjuvam on filmi tempo, seda huvitava on teose areng. Vaid häda- tarvilistel kordadel võetagu abiks päälkirjad. Stsenarist peab olema leidlik, et muuta kirjeldava teksti tegevuseks.

B. K-ck.

.....

„Kadunud hingede laev“.

Viis aastat tagasi äratas film „Kadunud laevade saar“, suure tähelepanu. Selle lavastas Hollywoodis prantslane Maurice Tourneur. Praegu, mil seda teemat uuesti käsita- takse Burbank Studios helifilmi jaoks, esineb Tourneur äsja- valminud merefilmiga „Kadunud hingede laev.“ See val- mistati Staakenis ja Põhjamerele. Tourneur mõistab juhtida masse. Tema poksissteenid on äratanud tormilist kiitust. Kuigi teised lavastajad on püüdnud teda jäljendada, mõju- vad nende jäljendid siiski paroodiana. Tourneur, seletades merirõõvlite seiklusi, asetab esijoonde romanika. Iga- suguste mõjuvate juhtumite lahendamisel ta ei kõhkle. Iga osale ta leiab tõhusa tüübi. Ja see tähendab palju, sest miljöös, mis on tema filmide alusena, valitseb klasside-vahe- line ligindumine. „Kadunud hingede laevas,“ mis on fil- mitud enamjaolt ateljees. näeme suurejoonelisi trikk-üles- võtteid operaator Nicolas Farcas'ilt. Pääsades toimivad Fritz Kortner, Marlene Dietrich, Gaston Modot, Robin Irvine, Feodor Schaljapin jun., Max Maximilian j. t. Film on rida põnevaid, omapärasteid momente, mis osava pildilõike tõttu mõjuvad hämmastavalt.

—V—

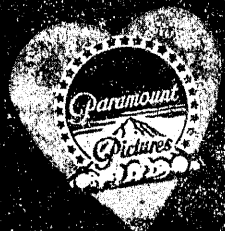

Suures valikus
näidendeid,
naljamänge,
lastenäidendeid,
operette,
naljaettekandeid

TALLINNAS,
S. Karja 21. Tel. 1-78.

TEATRIRAAMATUKOGU
TAVET MUTSU.

Nõudke hinnata
NIMEKIRJU.

THE MAGNIFICENT FLIRT 2738

Iga algus on raske.

Paramount-tähe Esther Ralstoni filmikarjäär.

Et ühisriigid on rikkaimad maailmas, siis arvab eurooplane, et Ameerikas vaesus on tundmatu. Nii mõnigi, olles elanud kodumaal muretult, likvideerib oma asjad ja siirdub üle „suure lombi“. Muidugi, ta on veendumuses et just teda oodatakse, et teda on sääli vaja. Kuid peetumus järgneb peagi. Vaevalt lahkunud laevalt New-Yorgis, veendub ta, et teda koheldakse kui liigset, soovimatut sissetungijat. Siis algab töötamine. Ja Ameerikas nagu Euroopaski jõuab sihile vaid püsiva, pingutava tööga.

Ka filmi alal pole see teisi. Kõik need kõrged stari palgad pole saavutatud otsekohe. Palju tööd ja vaeva on näinud nii mõnigi, et jõuda selleni, mis ta on praegu. Võtame näiteks Esther Ralstoni. Ta on pärit näi leivate perekonnast. Ta vanemad, May Howard ja Henry Walter Ralston olid kabaree-artistid. Juba lapsena esines Esther ühes vanematega. Siis käis ta koolis. Kuid näitlemine oli tal veres ja ihus. Ta siirdus sõnalavale. Mängis Shakespeare'i ja Dickensi draamades ja tal oli edu. Ent kuldsed filmivõimalused ei andnud rahu. Ta otsustas minna filmi. Olles kindel oma talendis ja võluvuses, lootis ta pääseda kohe tähe ossa. Hollywoodis pole see aga nii lihtne. Päevad läbi jooksis ta ühest ateljeest teise, saatis kirju ja pakkumusi, ootas nädalaid ja kuid ja oli sunnitud siiski teenima eluütlapidamist variitees. Mitu kuud olid möödunud. Viimaks sai ta ühelt väikesemalt firmalt kuisse. Kuid see oli ainult statisti-koht, 5 dollarise päevapalgaga kaheks nädalaks. Statistielu kestis poolteist aastat. Ainult eriteadlane võib kujutella mis see tähendab. Statist peab jooksma päev-päevalt ühest ateljeest teise, et otsida kust mõni dollar teenida oleks. Kui õnnestub, s.t. kui filmitakse teost kus on vaja mõned nädalad suuremal arvul statiste, siis ei tarvitse just nälgida. Aga 5 dollarit päevapalgana ei ole palju, kui arvestada, et on vaja suretseda seltskonna tualette, sest statistide valikul pannakse rõhku garderoobile. On aga tööd lõppenud, siis oota jälle ilma palgata edaspidist õnne. Nii mõnigi näitsik on seeõitult saanud libedale teele. Sest elu on halastamatu. Ent noor Esther kannatas visalt ja lootis. 1924 aastal, kui Herbert Brennon valmistas muistendifilmi

„Peeter Pan“, oli tal vaja pääsadesse noori naistegelasi. Seekord õnnestus Esimeril. Kõigist statistidest valiti välja tema, Betty Bronson ja Mabel Brian, kes pärast jõudsidki tähtede hiilguseni. Filmil oli edu ja Esther Ralston sai „Paramount'ilt“ aastalepingu. Siitpäele algas tõus. Nüüd ta on sama firma „Star“. Ja star olla, tähendab kuulus ja rikas olla. See šarmanne 20-aastane tüht on kõigile armas ja tema filme vaadatakse meeleldi. Käesoleval hooajal tulevad linastusele tema filmid „Leena Schmidt'i langus“, „Sõprusabiell“, „Kättemaksu jumalanna“, „Näitlejanna karjäär“, „Ema“ ja „Veenus taevariigis“.

Charles Rogers'i armastusseiklused.

Nooruslik-illus Paramount-star Charles Rogers saadab „Film ja etu'le“ alljärgneva vestluse, olles saanud toimetuse kirja, millega meie omalpoolt täitsime oma sõprade ja Rogersi austajannade soovi, küsides: „Kas olete abielus?“

Lugupeetud toimetaja ja armsad sõbrad! Nii algab Rogers-Kui teie olete veendunud, et on äärmiselt indiskreetne, kui noormees avalikkusele seletab oma armulugusid, siis oleme ühel arvamisel. Kui teie väljute lähtepunkti, et hästikasvatatud ja korralik noormees ei tohi mingil tingimusel nimetada naiste nimesid, kellega ta on veetnud õrnamaid tunde, siis luban enesele ütelda meeleldi, et ses punktis me sümpatiseerume absoluutselt. Ent mis te mõllete minust, kui ma kõigi päälle vaatamata, loellen terve rea tuntuid naisi, kellega olen olnud armuühenduses? Muidugi hämmastute minu õeldes, et Mary Pickfordiga olin ma südamlilik armukõites, et võin uhkeldada, et Clara Bow armastas mind kirglikult, et Nancy Carroll andas minule ihu ja hingega, ja et Mary Brianiga olen vahetanud palavamaid armuvandeid. Kui te aga siiski ei imestu, ei hämmastu, vaid uudishimulikult ootate, et lobisen välja kõik üksikasjad, siis pean sünnitama teile paha-meelt, et te uudishimu jääb peetunuks. Sest need kaunid

naised ei jäänud minuga kunagi „fête-à-fête“, kuigi see nii näis olevat. Alati valvas meie armuõnne läbitungiv, seirav silm. See oli filmi-kaamera objektiiv. Ja loeteldud naised olid minu partnerid filmides. . .

Tegelikult pole ma armunud, ega kihlatud, ega laulatatud. Mary Brian'i ja minu vahel on südamlilik sõprus, kuid kõik kuuldused, et oleme kihlatud, on tühi juft. Oma tulevase naise pilti kannan alati endaga kaasas. Muide, too pilt on ainult minu fantaasias, sest ma ei tunnegi veel tulevast proua Rogers'it. Aga ma loodan, et originaal sarnleb tolle pildile. Minu abikaasal peavad olema sinised silmad ja kuldblond juuksed, võimalikult käharad, siis õrn näonahk ja pikantsed jooned. Lohukesed päletes on võluvad. Pikkus: 1 meetrit 60 sm.; kaal: 56 kilo. Ta peab olema hääsüdamlilik ja šarmanne ja armastama muusikat ja kunsti.

Ent nüüd olen uudishimulik, kuidas minu tulevane naine föelikult näib. Sest kujuteldud tüübi leiad harukordseil juhtumeil.

Mulle saadetud fotode järele otsustan, et Eesi naised on kaunid. Vist enamjaolt blondid? Täitsa minu maitse. Teie Charles Rogers.

Tähtede õigeid nimesid.

Mitte alati „tähed“ ei tarvita oma õigeid nimesid. Enamjagu võtab endale „pseudonüümid“. Nimegame stin mõningaid.

Ramon Navarro õige nimi on Ramon Samoniego.
 Mary Pickford'i „ „ Gladys Smith.
 Richard Dix'i „ „ Ernest Brimmer.
 Larry Ken'i „ „ Henri Trumbell.

Mary Astor'i õige nimi on Lucille Langbank.
 Madge Bellamy „ „ Madge Pitcoff.
 Billie Dove'i „ „ Lilian Bahny.
 Mary Brian'i „ „ Louise Dantizler.
 Virginia Valli „ „ Virginia Sveeney.
 Barbara Ken'i „ „ Barbara Cloutman.
 Don Alvarado „ „ Joe Page.

(Järgneb)

== Filateelia. ==

Kirjamarkide korjamine on ülihuviav. See toiming on levinud üle maailma. Ka meil Eestis on märgata suurt huvi sellele. Et meil puudub vastav ajakiri, mille veergudel kajastuks filateeliasse puutuvaid teateid, „Film ja elu“ avas filateelia osakonna, et lugejaskond võiks perioodiliselt leida igasuguste küsimuste lahendust, et filatelid võiksid koonduda ühiseks pereks. Püüame täita lugejaskonna soove. On teil küsimusi, siis kirjutage: „Film ja elu“ toimetusele, Tallinnas „Filateelia osakond“. Anonüümkirjadele ei vastata.

Igas numbris ilmuvad uuimad filateelia uudised.

Margikorjajad, olge ettevaatlikud!

Et margikorjamine on levinud üle maailma, et kirjamärke ostetakse ja müüakse, siis on ka sellel alal palju peitust. Äridele, kes toimivad kirjamarkide alal, on need peitused enam-vähem tuntud, ja solidid ärid ei kaubitse valemakidega. Meil Eestis on mitmed ärid, kus kavakindlalt müüakse valemärke, mis osutuvad korjandusele tähtsusetuiks. Rääkimata sellest, et ostja saab kannatada rahaliselt, need tehingud heidavad varju filateelia erialale. Ehkki ärid teavad ja tunnevad neid peitust, siiski ostavad ja müüvad nad valemärke. Tundub otstarbekohasena tutvustada asjaarmastajaid mõningate peitus-juhtudega. Sedapuhku meie ei nimeta veel äride ja äriimeeste nimesid, kes teadlikult toimivad valemakide levitamisel. Olles saanud kindlaid andmeid, kavatsen kutsuda ellu n. n. „Musta lehekülje“, kus edaspidi nimetame isikuid ja ärisid, kelle südametunnistus pole puhas. Seepärast oleme tänulikud, kui filatelid teatavad meile igast väärtusest ja peitusest. Praegu aga kõneleme üldistest peitustest nähetest. Vaatleme ostu- ja müügi juhtusid.

Kelmid tõstavad ostudel harilikult mitmekesi — konsortiumis. Seepärast avatakse mingisugune poekene, mingi sugune „firmakene“. Omanikuna toimib tundmatu X. Kuid sããl algavad igasugused manõõvrid. Igakaliibrilised „aristokraadid“ ja „aumehed“ püüavad juhtida tähelepanu, et nad on selle „firma“ kliendid. Ajalehis ilmuvad paljutõotavad kuulutused. Juhtub siis mõni korjaja sellele õngele, soovides müüa oma korjandust, siis soritakse ja lehitsetakse ja „juhustlikult“ äris olevad „kliendid“ ühes firma omanikuga tunnistavad, et korjandus polegi suuremat väärt, näidatakse iganenud katalooge, mis on kõidetud uusimate kataloogide kaantesse, leitakse „kahilasi“ marke jne. Ähmunud korjaja jääbki lõppeks uskuma „autoriteetlikke“ eksperte ja on õnnelik, et saab lahti korjandusest. Olgugi, et talle makstakse selle eest väike murdosa tõelisest väärtusest.

Edasi. Solidid ärid, vanad ärid, mis on tunnustust leidnud rahvusvaheliselt kirjamarkide-kauplejate ühingu, ei pea oma äris valemärke põhimõtteliselt. Algajad aga tegutsevad nendega meeeldi, sest nendelt saab suurt tulu. Juhtub ostja kahtlema margi ehsuses, siis kehitatakse õlgu, et meie just ei vastuta, sest ostime ise ja müüme ka edasi. Korralik äri aga garanteerib, et müüdivad mark on ehne. Muidugi on süüdi ka ostjad, kui nad toimivad oma ostusid nurgatagustes „ärides“. Eriti tuleks hoiatada korjajaid vahetuskaupade eest välismaade „filatelistidega“. Neis operatsioonoes peitub palju peitust. Kellal juhtum oli näha 1927. aastal Berliinis 2.—17. oktoobrini ärapeetud rahvusvahelist Politsei-nõuist, see on veendunud, et filateelia alal on raffineeritud peitust. Sããl olid Danzigi marke vale päletrükiga, siis kiri, mis oli frankkeeritud vale n. n. Rheini Vabariigi margiga ja saadetud 12. X. 25. Jünkerath'ist Geroldsteini. Berliini kriminaalpolitsei oli pannud välja suure kogu valemärke ühes lähendusega, kes ja kus on võltsitud. Vürtembergi politsei osutas kogu võltsitud marke ühes klisheedega, mille hulgas oli ka vale „Thier“ garantii-tempel. Müncheni politseidireksioon demonstreeris asjahuvilistele

kuidas fotograafia abil (Ufa-pankroomplaadid) võib kaotada ära margil oleva pildi ja saavutada vale päletrüki ja templi. Kuuba vabariigilt olid vale 5 Peso'ised tempelmargid „Timbre Nacional“. Kõiki siin me ei loetle, sest neid on palju. Korjajad olgu ettevaatlikud ka „Fiume“ markidega. Neid on rohkesti järeletehtud. Et margikorjamist peab tundma põhjalikult, kui mitte ei taha langeda peiste ohvriks, siis peab tutvuma selle alaga järjekindlalt. Meeleldi tahame olla huvitatule nõuandjaks. Seepärast kirjutage, esitage küsimusi, saatke teateid. Ka Eestis, nagu välismaal, on vaja teha puhastustööd. Mõni aeg tagasi keegi Tartu härra tahis vahetada üht Madalmaad (Niederland) 5 Guldeni marki 1896 a. emissioonist. Ent lähemal vaatlusel selgus, et see on võltsitud. Margil on noore kuninganna pää (Senf Nr. 48). Vaatamata lahkuminevale värvile (rohekas, pronks, pruun-punane) valemargil on 12½ äärehammast, kuna originaalil on neid 11. Halvasi loetav tempel on ka vale (Balkenstempel), sest sarnane võeti tarvitusele vaid 1900 aastal. Ka paber on märksa eralduv. Sarnaseid nähteid on palju. Kahjuks on ka Eestis isikuid, kes hangeldavad päris avalikult valemakidega, peites sise- ja välismaa korjajaid.

Margikorjajad, olge ettevaatlikud!

Eesti kirjamarkide väärtusest.

Eesti post on 10-aastane ja on põhjust kinnitada, et paljud Eesti postmargid on korjajate poolt oisitatavad. Harilik kodanik, kes ei tegeise margikorjamisega, ei kujuta ette, et ta hülgab raha, kui ta ei korja marke. Nüüd on ilmunud Evald Eichenhali Eesti postmarkide erikataloog (saksa-keeles). See väike raamat sisaldab süstematiseerituna korraliku ülevaate kõigi Eesti markide väärtusest ja on määratud eeskäitvälismaa filatelistidele. Kuid meie omalt poolt soovime korjata Eesti postmarke. Kes seni pole teinud seda tehku viibimata algust. Eesti postmarke võib jaotada kolme pää-gruppi: 1) üldised kirjamargid, 2) margid lisamaksuga (häätegevaks otstarbeks) ja 3) spetsiaalsed lennupostmargid. Neile kolmele grupile lisanduvad veel 4) kohalikud erivaljandid, mis müüdi ainult vastava koha postkontoris ja 5) üksikute postiasutiste perforerimise abinõud. Kõigepäält vaatleme kohalikke väljaandeid. Nendest tuleks peatuda Rakvere 1918 a. markide juures. Need on Vene risipaelte väljalõiked, millele tükitud päale Eesti (Rakvere) ja margi hind, täpselt nagu näha kõrvalolevast jäljendist. 1 kopikaline kollase päletrükiga 35 kop. maksab praegu 100.000 senti; 10 kop. maksab 10 000 s., 15 kop. — 7000 s., ja 20 kop. — 20.000 s. Viimased kolm on rohelise päletrükiga. Siis vaatame Tallinna 1919 a. marke. Vene 1908/17 a. margid käsitempli päletrükiga (vaata jäljend kõrval). Nendest on kallimad 1 kop. kollane, äärehammastega — 120.000 senti (kuna ilma perforatsioonita maksab vaid 500 senti) ja 10 rbl. karmin, kollane ja hall — 120.000 s nti. Siis on hinda ka 35 kopikalisel (pruunililla ja r heline), mis ma-sab 80.000 senti ning terve rida teisi väärtusi, mille rinnaks on praegu tuhanded ja kümnend tuhanded. Ettevaatust — palju võltsitud! Eesti võltsingud on pärit päämiselt Tartust, Pärnust ja Olustverest.

Eesti

(Rakvere)

20

Eesti Post

Üldised väljaanded 1918/1919 a. lillemustringa, (vaata kõrval) on 5 kop. punakad (kolmes värvingus) hind kuni Kr. 2.—; 15 kop. sinised (neljas värvingus) 35 kop. violett-pruun (neljas värvingus) 70 kop. oliiv-roheline (kolmes värvingus). Enamjaolt on n ed margid perforerimata ja nende hind on 8 sendist kuni 2000 sendini. On ka ametlikult perforeritud. Näiteks 15 kop. türkiissinine ja rohekas-sinine, mille hind on Kr. 6.— kuna erateel perforeeritud maks vad vaid 15 senti.

Samad margid iga-suguste trükivigadega on asjaarmastajatel otsitavad ja hinnas. Näiteks 35 kop. on sõnas EESTI esimene E veaga, mispärast maksab Kr. 3.—. Lillemustringa üldist väljaannel oli umbes 4000

tükki, seega on mõistetav, et neid on vähe leida. Peafame nüüd häätegelistel markidel. Neist mainime eeskätt 1923 a. Punase Risti marke (nagu pildil), milledele on trükitud päälle „Aita hädalist“. Hinnad Kr. 4.— kuni Kr. 20.—. Neist on palju hästi võltsitud 2½–3½ mrk. ja 5–7 mrk.

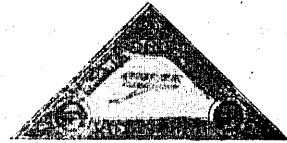
Aita

Lennuposti 1920 a. 5 mrk. margid on Kr. 3.— nädalst. väärt kui need on trükivigadega, muidu maksavad nad 35 senti. Kal-

45 Marka

1923

limad on 1923 a. lennuposti margid päletrükiga (nagu kõrval). Neid hinnatakse 50–3000 sendini. (Järgneb)

Ewald Eichenthal.

Äsjailmunud:

EESTI Eesti postmarkide erikataloog.

Illustrierter Special-Katalog

der Briefmarken und prov. Entwertungen.

Hind Kr. 1.35

Saadaval kirjamar-kide äris:

E. Eichenthal.

Tallinn, Kuninga 6

Soovin kirjavahetust

filateeliast huvitatud isikutega. Meeleldi vahetaksin väärtuslikke välismaa postmarke Eesti markide vastu. Kirjad palun saata „Film ja elu“ lht. sub „N. S. Helsingist.“

Filateelia uudised.

Albaania.

- 50 Quind'il 1 — hallroheline.
- 25 " 5 — sinine.
- 10 " 15 — punane.

Taani.

Postmargid häätegeva lisamaksuga (n. nim. vähja-margid).

- 10+5 Öre — roheline
- 15+5 " — orange-punane
- 25+5 " — sinine.

Prantsusmaa.

- 10 franki ultramarin (Aushilfs-Postauftragszahlmarken)
- 2 frangil 1 fr. 20 — helesinine
- 1 " 5 " — violett.

Itaalia.

Mälestus- ja hääteg.-margid.

- 20 cent. orange
- 25 " tumeroheline
- 50+10 cent. seepia
- 75+15 " punane
- 1.25 liiri + 25 cent. sinine
- 5+1 liiri — tumeviolett.

S.S.S.R.

- 10 kop. pioneermark — pruun
- 14 " " — sinihall.

Vatikaan.

- 5 cent. oliivpruun roosal
- 10 " roheline hallil
- 20 " violett tumevioletil
- 25 " sinine tumesinisel
- 30 " sinimust väävelkollasel
- 50 " hallmust tumepunasel
- 75 " veinipunane hallil.

Pavsti pääga.

Poste Vaticane, MCMXXXIX.

- 80 cent. karmiin
- 1.25 liiri sinine
- 2 " pruunoliiv
- 2.50 " orange
- 5 " roheline
- 10 " hallmust
- Kiirmargid (Ekspress) päälkiri ESPRESSO
- 2 liiri karmiinroosa
- 2.50 liiri sinine.

Norra.

- 5 öre'il 2 — punakaslilla.

Ungari.

- Mälestusmargid (Püha Stephan).
- 8 fillerit veinipunane
- 16 " tumeviolett
- 32 " ooker.

Paramount-tähed on üleolevad.

Betty Bronson

Pola Negri

Esther Ralston

Clara Bow

Bebe Daniels

? Kas teate juba, et...

„Suomi-filmi“ uusimad filmid on „Kajastus“ ja „Su rem võit“, mida lavastas Hollywoodist kodumaale jõudnud soomlane Carl v. Haartman. Operaatorina toimis Eino Kari. Aast-aastalt edeneb Soomes filmitööstus, sest valitsus ja seltskond suhtub omamaa filmidele väga sümpaatselt.

Ivan Petrovitš pole pärit Venemaalt nagu seda teatas üks päälinna ajaleht. Ta on sündinud 31. detsembril Budapestis. Ta õige eesnimi on Svetislav. Oli insener ja pärast husaari ohvitser; siis tegutses laval opereetid. 1923 aastal sauts filmi Michael Kertesz'i läbi. Ta on Serbia alam. Praegu filmib „Greenbaum-Film'is“. Tema aadress on Berlin-Schmargendorf, Forkenbeckstr. 56-a.

Pola Negri filmib Londonis Paul Szinneri juhatusel „Kadunud hingede tänavat“.

Ta tegutseb Elstree-Studios, Herfordchires, Inglismaal. Seega ei vasta tõele, et ta on sõlminud lepingu „Paramount'iga“, nagu seda teatas hiljuti üks ajaleht.

Ramon Novarro esimene film oli 1921 a. „Omar Rhayyam“ Rex Ingrami režii.

Brigitte Helmi uusim film on „Kirgede orjad“.

Villy Fritshi uusimad filmid on „Die Frau im Mond“ (Naine kuul) ja „Stidame viis“. Viimases mängib ka Dita Parlo (Gerda Kornstedt).

Jack Trevoriga ilmus film „Narkoos“.

Lily Damita ja Roland Colmaniga tuleb film „Päästmine“.

Douglas Fairbanks ja Mary Pickford saavad lähemal ajal Euroopasse.

„Paramount“-filmi New-Yorgi pilvelõhkuja on 38-kordne ja maksis 18 miljonit dollarit.

Kinoteaatrite arv maailmas on ümarguselt 51.000. Neist Euroopas — 21.000, Ühisriikes — 20.500, Lõuna-Ameerikas — 3600, Kanadas — 1050, Aasias — 2600. Iga-aastane kinokülastiste arv on 6 miljardit inimest.

Radio-filmi alal on teinud edukaid katseid Prantsuse riiklik eksperimentaal-elektrotehnika instituut. Raadiofilme võib näha ja ühiliasi ka kuulata sellega seotud jutustusi, sõljeoone j. n. e. Katseid on teostatud kõnefilmi printsiibil.

„Koogenid ja Kellyd“-film süžee plagieerimise eest nõuab „Iiri roos“ („Paramount“) autor Anna Nichols „Universal-filmilt“ 3 miljonit dollarit.

Beaumarchais trilooogia järele G. Ravel valmistas filmi „Figuro“

Clive Brook oli Inglismaal viuldaja, ajakirjanik ja sõjas ohvitser, enne kui ta sauts filmi.

Jobyna Ralstonil on abielus „Paramount“-stari Richard Arlen'iga, ja tal on vanamoodsed pikad juuksed.

Dita Parlo pöördes tagasi Hollywoodist seletas: „Ma arvasin, et riietuselt saan Hollywoodis olema vaene. Ent nägin kuidas säälsed tähed on tagasihoidlikud oma igapäevases elus. Naised ei kannagi sukki. Greta Garbo, keda filmis näeme ülitoredates tualettides, riietub eraelus ükskõiksel.“

Tiffitsis valmistati film „Nende valitsus“, millele on võetud alusena ajajärk, mil II. Internatsionaali tegelased viibisid Gruusias. Ekraanil näeme liidereid: K. Kautski't, Macdonaldi, Vandervelde't, Hyismansi, Gegetškori't, Jordania't, Ramišvili't, Džugeli't j. t.

Kuulus „Fox-filmi“ kinoteater „Roxy“ mahutab oma ruumi 6200 päälvaatajat. Mõlemal poolel näitelinas on „Semiramise-aiad“. Kinosa mängib orkester, mis eestirahas maksab 95 miljonit senti.

Emil Jannings on „Ameerika Teaduse ja Kunsti Akadeemia“ poolt tunnustatud parimaks näitlejaks maailmas. Ta viibib 15. maist Berliinis ühes režissöör Joseph v. Sternbergiga.

Ivan Mosshuhin'i uues filmis „Valge kurat“ mängib kaasa Marianne Vinkelstern.

Jenny Jugo ja Enrico Benfer mängivad filmis „Põgenemine armastuse eest“.

Elmar Hanson, keda mäletame filmis „Okastraat“ suri Kalifornias autoõnnetuse tagajärjel.

Mady Christians mängib pääsosa Aafa-Tobis-films „Armastasin ainult sind“. See on 100% kõla- ja häälfilm.

Billie Dove'ga tuleb varsti linastusele film „Paradiisi sadam“.

Konrad Veidt'iga tuleb film „Maa ilma naisteta“ (Pruut nr. 68).

Billie Dove'i silmad.

Kas võiksid jääda truuks sinisilmale,
Kui oled näinud noid pruune...?

Need on ühe vana laulu sõnad. Ja sellele, kes kord on vaadanud Billie Dove'i silmi, on andestatud, kui ta tol hetkel unustab kõikide teiste naiste silmad. Billie Dove omab pääle silmade ka üldise võlusaladuse, mida Robert Stevenson defineeris järgmiste sõnadega: „Kaunim naise omadus on naiselikkus.“

Meieaja masinaajajärgul on see New-Yorgi iludus nagu kogemata eksinud ellu. Ta on meite unelmade ideaal, ajast, mil unistati kuuvalgust, õõst ja aiaväravaist. Magnooliate ja „Honeysuckle“ lehk hõljub ta ümber ja, me tunneme, et ühes temaga tuleb tagasi meie hääbunud noorus, too kuldne noorus, mil tunni veel romantilisi ohkeid ja armastuse pühallikust, too noorus, mil meie südameis sündis armastus ja elu ilu...

Ah, miks oleme peffunud elust!

Ent nähes Billie Dove'i silmi, virgume uuesti:

Kas võiksid jääda truuks sinisilmale,
Kui oled näinud noid pruune...?

Usun, et minu arvamiseiga ühinevad paljud.

—ck.

„Kollane Hillia“ on parimaid selle hooaja filme Billie Dove'iga mis demonstreeriti „Gloria Palace'is.“ Et paljudel puudus võimalus näha seda filmi, siis on võimalus nüüd, näha ja imelleda Billie Dove'i kino „Forum'is.“ Üldse peob andma au „Forum'it“ juhatusesele, et sääll järjekindlalt hoollitsetakse hääd eeskavade eest. Ja publikum mõistab hinnata seda, täites alati kino avara ruumi. Kus hääd pakutakse, sääll pole ka tarvitajate puudust.

Phyllis Hauer filmis

C
H
I
C
A
G
O

(Algus lhk. 1.)

Tähtede õigeid nimesid.

Sue Carrol	„ „ „	Evelin Lederer.
Nancy Carrol	„ „ „	Nancy Lahiff.
Ricardo Cortez	„ „ „	Jack Krantz.
Colleen Moore	„ „ „	Kathleen Morrisson.
Greta Garbo	„ „ „	Greta Gustafsson.
Richard Arlen	„ „ „	Richard van Maffimore.
Barry Norton	„ „ „	Alfred de Biarden.

Alasti naine tänaval.

Et naisel pole kerge pääseda nende kõrgusteni, kus viibivad väljavalitud filmitähed, seda teab iga kooliõpilane. Ainult iludus ei tähenda veel, et võib teha karjeeri. Iludustest kihavad filmidirektorite kabinetid. Ja näitlemise and?.. Missugune naine ütleb, et tal pole seda! Kõigil olevat seda. Laske vaid filmi. Ent konkurents on määratu suur. Kuidas juhtida tähelepanu ajal, kus hüüdlause on „iga hinna eest sensatsioon“?

Nii mõlles kahekümnekahe-aastane ilus Londoni müüjanna Catherine Ebbeth, kui ta ühel päeval otsustas juhtida tähelepanu oma isikule. Selle väikese müüjanna südamesoov oli pääseda filmi, või saada vähemalt opereeri täheks. Olles murdnud oma väikest pääkest, millega üllatada tervet maailma, ta ilmus ühel päeval Londoni käidavamale tänavalee-eevakostütümis. Alul oli ta mässinud oma väärtusliku kostüümi mantlisse, nagu seda tegi varemalt Monna Vanna, siis aga hülgas ta selle ja sammus uhkelt üle tänava paradiislikkus rüüs. Ehkki inglased, nagu meiegi, on harjunud nägema naisi minimaalse riieletusesemetega, nagu seda nõuab praegusaja mood, miss Ebbeth'i kostüüm näis neile siiski ultramoodsena. Nii sai ta suure tähelepanu osaliseks. Inimesed jooksvad kokku murruna, tänaval liikumine katkestus miss Ebbeih osutas uhkelt oma kehavõlu. Kahjuks politsei ei pooldanud sellist iludusvõistlust (või mida ta üldse pooldab? - mõtles miss Ebbeth) ja „bobby'd“ (nii nimetatakse inglise politseinikke) asetasid moodsa Eva söidukisse ja toimetasid Scotland Yard'i. Järgmisel päeval olid ajalehtede veerud täidetud miss Ebbeth'ist. Kaksikümneendneli tundi oli ta päevakangelane. Kahjuks ei teostunud aga kaks asjaolu tema plaanist. Nimelt ta ei arvestanud et igasugune sensatsioon on vaid selleks korraks. Teiseks ei huvitunud temast ükski filmi-ega teatridirektor. Säärased häbematud! (Eestis oleks kindlasti mõni teatribüroo sellest teinud „tõmbenumbri“ oma haigutavatele ruumidele, nagu see osaks sai pr. Nikolska „alastitantsudele“, ja kunstitempli olemasolu oleks olnud päästetud). Nagu öeldud, ei juhtunud seda Londonis. Ent miss Ebbeth tahtis ja pidi saama üldise tähelepanuosaliseks. Miks sumbutada oma talenti? Tema ja ilma talendita?! Ja kaheksa kuu möödudes kirjeldatud seiklusest, ilmus ta Londoni politseivalitsusse ning seletas, et ta olevat tutvunud kellegi noormehega, kes olevat suurima oopiumi-morfiumi- ja kokaiinihangeldajate jõugu ninamees. Ta teatas, et hangeldajatel on oma allveelaev, oma lennuk, millega toimetatakse uimastavaid vahendeid Marcel-

le'st Londoni. Londoni politsei andis käsu 300 salapolitseinikule. Kõik Inglismaa rannik tustiti läbi. Merivägi saatis välja suure hävitaja. 48 tundi oodati hangeldajate torpeedolaeva. Ent siis tekkis kahklus: Kas polnud see kummaline jutt miss Ebbeth'i fantaasia? Nii see oligi. Väike miss tahtis ju ainult kõmu teha, et juhtida tähelepanu oma isikule. Ta tahtis ju ainult pääseda filmi ja teha karjeeri! Kuid saatust oli ta vastu ebaviisakas: varemalt unustati ta ära, nüüd aga jääb tema isik meelde. Kahju, et see oli Scotland Yard'is sest ega see asutus filmikarjeerile kasu ei too. Miss Ebbeth tahtis teha nalja, kuid politsei ei mõista nalja. Ja filmi asemel saatus ta trellide teha.

Iris Stuart pooldab korralikku moodi.

Kinod

„MODERN“
JA
„FORUM“

S. Tartu mnt. 4

Narva mnt. 13

Arvestame alati publiku nõudeid, seepärast ettevalmistusel rida parimaid edufilme.

Neist: „RAMONA“ — Dolores del Rio'ga.

„MANOLESCU“ — Pääos. Ivan Mosshuhin, Brigitte Helm, Dita Parlo

„VAPUSTATUD MAAILM“ — Lilian Gish'iga.

Lähimail päivil **Billie Dove'i** selle hooaja parim filmilooming

„KOLLANE LILIA“

M o o d, tants, revüü.

„Ich bin die Marie von der Haller-Revue!“

Jooni Berliini Haller – revüüst.

Aeglaselt kustuvad tuled. Algab jazz. Raske eesrie avastab lava – mõni tosin sirgeid, saledaid jalgu hüpleb rütmis – mõni tosin veetlevaid nägusid – mõni tsentimeeter läikivat kangast – need on girl'id! Ja siis järsku ilmub nende keskele muistendiline, õrn, läbipaistev kuju. Jazz lakkab tormamast, paar viulit nutavad magusat bostoni. – Soolotantsijanna hõljub gratsiöösselt üle lava, valgustatuna kirevaist helgiheitjaist. Mõni hetk tundub õhus mahedat erootikat. Siis eesriide sahin. Uus muusika. Uus säädeldus – ja ikka edasi! Tempo-tempo! Ilmub frakis genileman. Härra „konferansjee“. Siis sketsh. Paar inimest – sada sõna – Voodi, mees pyjamas. Naer publikus, rõkkav. Vaid hetk – ja jälle rütm, naised – oivalised, alasti naised, kostüümid – need polegi kostüümid. Kiirgavad, säravad lavakalliskivid, uimastav siidi sahin! Väiksed jalakesed hõbekingades defileerivad üle lava. Ahvatlevad, uimastavad alebasterkehad! Orkester

Café

„Marcelle“

Telef. 30-50

Tallinn,

Rackoja pl.

mängib tangot. Kuju frakis põimub ihara hispaanlannaga..

Ja jälle sada girli. Ohupallid, nukud-täis-ealiste laste lohutav mäng. Jälle jalad, ölad, suled, kostüümid, rinnad, kiirgav erootika. Apotheos-lõpp! Sajandet korda mängib orkester revüü löökviisi ja publik applaudeerib taktis. – Väljas, tánavail vihm. Sammun ülestõstetud palitukraega läbi loikude. Pääajus taob jazz-rütm. Silmade ees kiirgav nägemusi.

Minu kõrval sammub väike näitsik trenchkoat'is tillukese käsikohvriga. Julgesti astub ta üle loikude ja siirdub trammii päätuskohani, ümisedes endamisi, vaevalt kuuldavalt, peaaegu kaebades: „Ich bin die Marie von der Haller-Revue!“

K.

LUX toodang ületab kõik muud.

LUX toodang kõikjal nõuetav.

Elektri ja akkumulaatori tehas

Konstantin Mühlwerk

Tallinn, Jaama t. 8. Tel. (20) 9-67.

Riff ja Ráff kavatsevad levitada uut moodi.

1929/30 a. moodne tantsustiil.

Nagu riietusel nii on ka tantsul mood. Iga stügisel on Pariisis ja Londonis rahvusvahelised tantsukongressid, millel otsustatakse järgmise hooaja moefantsude jooni. Paljud „mittemoodsad liigutused“ hüljatakse. Ent otsused võiksid olla veel karmimad. Nii mõnigi elegantne daam, olles riietatud viimisteldud moelõike järele, teeb tantsus liigutusi, mis olid moes 2—3 aastat tagasi. Daamile oleks see veel andestatav. Kuid moodne härra frakis — sest frakk on jällegi obligatoorne peorüü — ei tohi tantsida vananenud, hüplevate liigutustega. Paar aastat tagasi levisid grotesksed, eksentrilised — negroiidid — džimmi, Blues american, Charleston, Blackbottom, ebaesteetilised ajakajastused, tingitud moonutatud eluröömusest. Päälesõjaaegsel seltskonnal polnud vajagi muid tantsel. Just nagu mõeldi kasvatada uut naisstüüpi — poisitari („garconne“), nii loodeti ka saavutada „elulusti“ ürgrahvaste primitiivliigutustega. Päälesõjaaegsete fenomeenide — „poisitari“ ja neegritantsu — hülgepäavad on nüüd möödunud. Ehkki naiselikkuse moejoone evolutsioonile kingiti rohkem tähelepanu kui seltskonnatantsule, siiski on saanud raiutud charlestonkõverdustest silu- t. d. rahulikkud foxliigutused n.-nim. „Style anglais“. Et paljudel tänapäeva inimestel puudub ilu- ja moodsusetunne, püütakse ikka veel tantsida vananenud rütmis. Seepärast otsustati tantsukongressidel: mitte propageerida uusi tantsu, vaid ainuüksi süvendada uut rahvusvahelist tantsustiili. Mida tantsiili — olid: foxtrotti, slowfoxi, tango, valts (Inglis) Quicksteppi. Ei ühtki uut sammu. Ainult uus stiil. Need sammud ette ja tagasi, millele vahetevahel lisandub pööre või kiirsõmu, paistavad võhikule, lihtsatena, kuid nad nõuavad tantsijatelt lakkamatut liigutuste üksjoonsust, liigutuste ühejaksulist olekut, külmaverehust. Tänapäeval tähendab inglise stiil sedasama mis rahvusvaheline stiilgi. Samuti kui inglise härrasmehe riietus on määruandev üle maailma, nii on ka praegu inglise tantsustiiliga. Mõlematel on tunnuseks suursugusust ja mittesilmatorvak elegantus. Uus inglise tantsustiil nõuab viimisteldud, rahulikku käehoiet. Iga lihastepingutus mõjub puiselt. Seepärast — jäsemel lõdvale! Käti ei tohi tõsta liig kõrgele. Korrektnel seisak normaalse pikkuse juures (daam olgu mõni cm. lühem partnerist) nõuab sirget selga, kusjuures õlad peavad veidi tõmbuma tahapoole, mehe vasak käsi, hoides kergelt daami paremat, peab olema mehe õla kõrgusel, mehe parem käsi lebab kergelt daami taljel — nagu õndsas valtseri ajal. Viimane ja tähtsaim tingimus harmoonilisele, korrektilisele üldmuljele, üldpildile on mõlema tantsija täitsa horisontaalne õlgade asend. K-ck.

Fr. Moor ja H. Küttim
demonstreerivad uut tantsustiili.

Adalbert Kirschenberg „Puhastustule“ autor.

(Tema pilt kaanel), („Film ja elu“ kaastööliselt Tartust).

Teatavasti omandas tänavuaastasel „Looduse“ romaani-võistlusel esimese auhinna üliõpilane Adalbert Kirschenberg oma autobiograafilise romaani eest „Puhastustule“. Mäletan teda mõne aasta eest ületamata eduga läinud Eesti filmist „Esimese õõ õigus“. Nüüd juhulikku kohtumisel kõnetan äsjadebüteerinud noorur-kirjanikku. Aastaid on möödunud, olemine on jätnud tollele aegsele ellusammuvale tagasihoidlikule noorurile teatud mehise tundemärgid. Mingi sisemine rahulolematust tundub ta sõnades, kui minu küsimused paljastavad minu eesmärgi — nii veidi intervjuuerida „Puhastustule“ autorit.

„Ah, mis ma ise ikkagi räägin! Eks rahvas otsustal!“ — püüab ta puigelda kõrvale. Sääljuures osutab ta naeratav näoilme teatud reservatsioonit. Attakeerin siiski:

— Ent millest tuleb, et Teie, olles huvitatud filmikunstist, saite hakkama ka „Puhastustulega“? Sõna „filmikunst“ avaldab näiliku mõju. Küsitav nagu võtaks hoogu. Tundub, et vajutasin õigele nupule. Juba kajastubki silmades too sisemine sära, juba tundub tarvidus teha mind varjatud mõtete kaasteadjaks.

Nüüd kuulan mina.

— Tundsin eneses juba maast-madalast kunstniku kalduvusi ja püüdsin leida vastavaid või-

malusi eneseavaldamiseks. Gümnaasiumi alammates klassides olin huvitatud maalimisest, ja õpetajad ütlesid mul olevat andi. Hiljem siirdusin spordile, tundes huvi päämiselt võimlemise ja vettehüpete vastu, milles kõige otsesemalt tuleb esile spordi esteetiline element. Kä häid raamatuid lugesin agaralt, püüdes omandada võimalikult tusedat kirjanduslikku haridust. Muidugi ei mõelnud ma tollal, et hakkam kunagi ka ise kirjutama, kuigi salaja katsetasin juba. Sattunud filmi ma heitsin mõttegi aktiivsest kirjandustööst, sest olin leidnud uue ala, võimsa ala, mis pakus mulle kunstilist rahuldust.

— Kuidas sattusite filmi? — segan hetkelist mõttekäiku.

— Olin parajasti sooritanud keskkooli kupsuse, kui tutvusin Tartus näitejuhi Balduin Kusbockiga. Olin hirmus arg ja tagasihoidlik oma südamesoovide avaldamises, kuid päle lühikese, intensiivse ettevalmistuse usaldas mulle hra Kus-

bock kandva pääosa oma filmis „Esimese õõ õigus.“

— Kus omandasite selleks näitlemise vilumuse?

— Esinesin nimetatud filmis esmakordselt, kuid palju tänu võlgnen osa läbiviimises just B. Kusbocki vilunud, asjatundlikule juhatale. Oli ju tema esimehe, kes meil Eestis ettevalmistamata jõududega ja puudulikude tehniliste abinõudega ennastalgavalt otsustas rajada tee kodumaa filmitööstusele. Ent, millal enne prohvete on leidnud tunnustust oma kodumaal? Hiljem täiendasin end näitlemiskunsti Balduin Kusbocki filmistuudios. Tookord koondus stuudiosse mõnikümmend noort ja tulihingelist kunstijüngrit. Pärast seda, kui B. Kusbocki sõitis välismaale, paljud ta õpilasist jäid „Vanemuise“ teatri juure. Oma maestraga olin aga kogu aja kirjavahetuses ja mäletan teda alati kui oma esimest kunstnikust õpetajat.

— Kas olete esinenud ka päälle „Esimese õõ õiguse?“

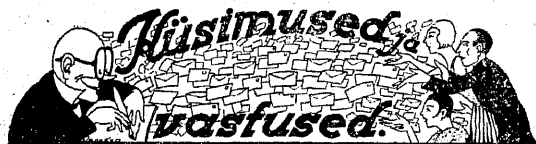
— Ei. Mõõdunud kevadel pidin küll mägimaa üht pääosa n.-nim. „Kajakate saares,“ kuid

see film jäi mingipärast lavastamata. Välismaal esinesin mitmes filmis statistina, nagu kõik meie filminäitlejad. Usun, et vaid kodumaa filmitööstus võiks tõsta esile mõne neist, kuid praegustes oludes on see võimatu. Võhiklus tõstab kõikjal pääd, killustatakse olemasolevaid võimalusi, ei leita ühist keelt ja meelt. Välismaal on aga võistlus lõpmata suur. Seda näitab meie näitlejate alaline ebaõnnestumine välismaa filmidesse pääsmises.

— Kas kavatsete ka edaspidi tegutseda filmi alal või siirdute kirjandusele?

— Ei seda ega teist. Enne pean omandama akadeemilise hariduse lõplikult, nagu mu kaks vanemat venda. Sellega ma õigustaksin perekonnas ka oma kunstikalduvusi, mis nii vendadele kui ka vanematele teinud palju päävalu. —

A. Kirschenbergi lõpetades, tuletan meelde, et ka väikeses Eestis riigis on võitlus suur ja võimelused minimaalsed; mispärast igaüks, kes tüürib mingile sihile, peab säilitama raugemata tahte. Olgu see siis kunstile või mingile proosalisele alale. Et aga kunst ülendab hinge, siis toimigem pigemini kunstile. Edu ja jõudu! R.—

Kõik „Film ja elu“ lugejad võivad saada küsimusi. Vastused järgnevad lähemals väljaannetes. Anontümkirjadele me ei vasta.

Tartu pr. L. S. Teile on antud valeteateid. Sest „üledesete“ luulelend tähistab võhiklust. Lucy Doraine pole prantslaana. Ta on sündinud Budapestis parun Perenyi tütreana. Oppis klaverikunsti ning debüteeris juba 12-aastasena. Hiljemalt siirdus lavale Viinis ja esikord tegi katset „Sascha“-filmis.

Pärnu K. V. Joseph von Sternberg on 27-aastane, reshissöör „Paramount“-filmis. Oma karjeerile ta võlgneb osalt Charlie Chaplinile. Lillian Harvey sünnipäev on 19. jaanuaril.

Tallinn, Arno. „British National Pictures Ltd.“ on tõhus ettevõte. Kui Teil on lootust ja soovitusi, siis ärge kahelge. Meie kompliment! Kui kirjutate — avaldame meeleldi. Meie veerud on alati vabad kinotegelastele.

Riita — Tartus, M-s — Paidest, Girl — Narvast. Küsite kuidas kirjutada filmitähtedele: Ivan Petrovitšile, Villy Fritšile. Kirjutage: „Sehr geehrter Herr! Als eine aufrichtige Verehrerin Ihrer Kunst erlaube ich mir, Ihnen meinen ergebenen Gruss zu senden und benutze die Gelegenheit um Sie zu bitten, mir Ihre Photographie gütigst senden zu wollen“. Muidugi, tähendage ära ka oma õige nimi ja aadress. Ega pikemalt ei maksa kirjutada. Tähtedel on vähe aega.

Siimu — Vastselinnas. Clara Bow on sündinud 1907 a. Brooklyn'is Kirjutada võite: „Paramount“ studios, 5451, Marathon St. Hollywood, Cal. U. S. A.

K. U. — Tallinnas. Teie pole korralikult lugenud eelmisi „Film ja elu“ väljaandeid. Soovitavad andmed on toodud täpselt „Film ja elu“ nr. 5 ja nr. 4.

Elsa R. — Kuresaar. Gilbert Roland on sündinud 1905 aastal. Elinor Boardman — Filadelfias 1899 a.

C. H. — Helsingi. Saatsime Teile andmeid Eesti-filmitööstuse kohta. Meeleldi oleme valmis edaspidisele koos-

tööle. Palume võtta vastu kollegiaalne tervitus kõigile filmitööstajatele. „Film ja elu“ on loetavaim eriajakiri Eestis ja iga uue numbriga kasvab pooldajate arv.

Inge R. — Tartus. Warner Baxteri aadr.: Fox-Studios-1491, No. Western Avenue, Hollywood Cal U. S. A. Victor Varconi on praegu Berliinis SW. 48, Friedrichstr. 250 — Hegewald-Film. Greta Garbo tegutseb praegu Hollywoodis uues helifilmis „Armukadedus“. Villy Fritš on sündinud 27. jaanuaril Kattowitzis. Fred Louis Lerch elab Berlin W., Regensburgerstr. 14. Ta sünnipäev on 28. märtsil.

E. E. — Valk — Läti. Liane Haid on abielus parun Haymerle'ga ja on pärit Viinist. Jack Trevor elab Berlin W., Bendorferstr. 9. Ta sündis 14. detsembril, Londonis, on abielus ja 2 lapse isa. Oli ohvitser, siis filmitatist Londonis; sõitis Ameerikasse, kus mängis väikesi osi ja siis siirdus Saksemaale, kus peagi leidis poolehoidu. Tema parimaid osi oli filmis „Katzensteg“. Harry Piel on abielus Dary Holmiga. Ta on pärit Düsseldorfist.

„Film ja elu“ sõber — Tallinnas. Lily Damita filmib Ameerikas, Sam Goldwyn-Studios, 7210, Santa Monica Boul., Hollywood, Cal. Ta on sündinud 10. juulil Pariisis (vanadust ei teata). Ta õige nimi on Lily Gavroche.

Mitmele. Kui tahate saada filminäitlejaks, siis peate omama talendi. Aastad pole mõõduandvad.

Kui tarvitamata jäänud käsikirjadel puuduvad margid vastuseks, siis toimetus nende eest ei vastuta.

D.-Tudu innas. Ei ole põhjust vastata kirjalikult: Soovitud teated oleks: Tilla Garden — Berlin — Charlottenburg, Tahlmannstr. 8; Anni Ondra — Berlin — Charlottenburg, Kurfürstendamm, 178; Brigitte Helm — Berlin — Dahlem, Im Winkel 5, sündinud 17. märtsil; Betty Amann — Berlin W., Kurfürstendamm, 42. Luise Brook on praegu Pariisis (aadressi ei teata); Lillian Harvey — Berlin — Westend, Ahornallee 16/17; sündinud 19. jaanuaril; Verner Krauss — Berlin Dahlem. Im schwarzen Grund 17; sündinud 22. juunil. Muid soovitud andmeid praegu pole.

K. S. — Haapsalus. Tingimata. Jack Trevor filmib juba 4 aastat. Colleen Moore'iga oli ka film „Neiu ole armas“, tema aadress on Burbank-Hollywood, Cal., First National; Mary Kid elab Berlin W., Kurfürstendamm 37.

Viinis on 177 kino-teatrit, kuna Austrias on üldse neid 833.

Ossy Oswaldala ja Igo Sym on pääosades filmis „Saladus magamisvagnis.“

Agfa

Negatiiv-kinofilmid:

„Extrarapid“

„Superpan“

„Lankine“

„Spezial“

ja

„Agfa“ — *positiiv-film*

Esindus ja ladu Eestis:

Hans Paulsen

Tallinn,

Vana Posti 6.

Tel. (2) 24-27.

* * *

THE RACKET 2723

Paramount-film „Kontrabandistide kuningas“ — Thomas Meigham ja Marie Prevost. Tuleb lavastusele Valga kinos „ILMARINE“, Rakvere kinos „UNION“.

Nr. 6

Filmiajalus

35 s.

Huvitavaim filmiasjaneuse ajakiri Eestis.

ESTHER RALSTON

Foto „Paramount“